

Ročníková práce
Emil Schwantner,
Pomník obětem první světové války v Teplicích nad
Metují,
Socha trubače v Teplicích nad Metují
(odborný text)

Prohlašuji, že jsem ročníkovou práci vypracoval samostatně s využitím citovaných pramenů a literatury.

V Teplicích nad Metují 29.3.2021 Antonín Mráz

Poděkování

Děkuji panu Mgr. Martinu Mrázovi a paní PhDr. Miroslavě Moravcové za poskytnutí odborné literatury.

Děkuji paní Mgr. Marii Vintrové a za poskytnutí dobových fotografií.

Anotace

V první teoretické části práce autor uvádí teplickou pověst o trubačovi, poté rozebírá život a kariéru sochaře Emila Schwantnera, dále uvádí a popisuje několik jeho významných děl. Další etapa práce je věnována pomníku obětem první světové války v Teplicích nad Metují, v souvislosti s ním popisuje i sochu, která byla součástí pomníku, poté rozebírá snahu o obnovení pomníku iniciovanou tehdejším zastupitelstvem města.

Ve druhé praktické části se autor věnuje dotazníkovému šetření mezi obyvateli Teplic nad Metují, ve výzkumu zjišťuje jejich informovanost a názory na dané téma.

MRÁZ, Antonín. Emil Schwantner, Pomník obětem první světové války v Teplicích nad Metují, Socha trubače v Teplicích nad Metují. Gymnázium Broumov, 2021. 40 s. Ročníková práce

Klíčová slova

Historie, Teplice nad Metují, Weckelsdorf, Wekelsdorf, Emil Schwantner, pomník, protiválečný pomník, druhá světová válka, pověst, trubač

Obsah

Úvod.....	7
1 Teoretická část.....	8
1.1 Pověst.....	8
1.2 Autor.....	9
1.2.1 Mládí a studia.....	9
1.2.2 Kariéra.....	9
1.2.3 Další autorova díla.....	9
1.2.3.1 Památník bitvy národů v Lipsku.....	10
1.2.3.1 Pomník obětem světové války v Královci.....	11
1.2.3.2 Pomník obětem světové války v Mladých Bukách.....	12
1.2.3.3 Friesův náhrobek.....	13
1.2.3.4 Schöterova hrobka.....	13
1.2.3.5 Střídání stráží – Noc a hrůza.....	13
1.2.3.6 Smrt vládně.....	13
1.2.3.7 Náhrobek Wilhelma Kiesewettera.....	13
1.2.3.8 Tanec smrti.....	14
1.2.3.9 Zuřivý býk.....	15
1.3 Pomník obětem první světové války v Teplicích nad Metují.....	16
1.3.1 Historie pomníku.....	16
1.3.1.1 Válečná léta 1938-1945.....	20
1.4 Socha.....	20
1.4.1 Obnovení pomníku.....	20
1.4.1.1 Diskuse a články v teplickém zpravodaji.....	20
2 Praktická část.....	24
2.1 Stanovení cílů a metod výzkumu.....	24
2.2 Hypotézy a závěry k jednotlivým otázkám.....	25
2.2.1 Znáte teplickou pověst O trubačovi? Pokud ano, odkud?.....	25
2.2.2 Víte, že v Teplicích nad Metují stála socha Trubače? Odhalena byla roku 1935. Víte, jaký byl důvod jejího vytvoření? Kde stála?.....	25
2.2.3 Znáte jejího autora sochaře Emila Schwantnera? Pokud ano, jak jste se o něm dozvěděli?; Znáte nějaká jeho další díla? Jaká?.....	26
2.2.4 Nevíte něco o osudu sochy trubače během válečných let 1938-1945?.....	27
2.2.5 Víte, že byl trubač po válce odstraněn? Z jakého důvodu?.....	27
2.2.6 V roce 2018 vedení města navrhovalo sochu obnovit. Měli byste zájem o její znovuoobnovení? Proč ano/ne? Případně v jakém provedení, tehdy bylo zvažováno více možností.....	28
Závěr.....	29
Citace.....	30
Seznam použité literatury.....	30
Seznam Příloh.....	30

Úvod

Téma ročníkové práce Emil Schwantner, Pomník obětem první světové války v Teplicích nad Metují, Socha trubače v Teplicích nad Metují jsem si vybral především proto, že se sám o sochaři, pomníku a zmíněné soše chci více dozvědět, můj zájem o sochu vyvolaly také diskuse ohledně jejího obnovení v roce 2018.

Ročníková práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. Do teoretické části jsem zařadil pověst, kterou se pravděpodobně sochař inspiroval, autora sochy a pomník padlých, kterého je socha součástí. V praktické části zjišťuji povědomí a postoj obyvatel Teplic nad Metují k soše.

Výsledkem práce bude potvrzení nebo vyvrácení mnou stanovené hlavní hypotézy: **Více než polovina obyvatel Teplic nad Metují je proti obnovení sochy trubače.**

1 Teoretická část

1.1 Pověst

V teplických kronikách je zapsána pověst o padlém švédském vojákovi trubačovi, který podle pověsti troubí, má-li být kraj postižen válkou, nebo jiným neštěstím. V roce 2010 pověst zařadil Petr Hnyk do své knihy „Ze skal a z podskalí“.

/

Trubač

Převážná část příběhů, o kterých vypráví lidové pověsti, pochází z časů dávno minulých, které jsou již pokryty letitou vrstvou prachu. Ale nemusí to být pravidlem. Následující příběh, který dal podnět ke vzniku místní pověsti, se odehrál v době celkem nedávné, na prahu světové války, jež se teprve po vypuknutí ještě horší, druhé, začalo označovat jako první světová válka.

Do teplického kraje přišlo babí léto. Letní horka pominula, žňové práce byly již hotové a pomalu nastával čas příprav na zimu.

Jednoho časného rána na konci září roku 1913 si připravil Antonin Meier dřevorubecké náčiní, přes rameno pověsil velikou obloukovou pilu, do starého thumoku přibalil kus chleba a domácího sýra a do kameninového džbánu nalil čerstvé mléko. Takto vybaven odešel do panského lesa kácet starou suchou borovici.

Na místě se jen krátce posilnil a ihned se dal do práce. Chtěl mít tu nejtěžší práci za sebou dřív, než se slunko vyšplhá příliš vysoko.

Najednou prořízlo lesní ticho ostré zatroubení „Tradá tramtaradá...!“ Dřevař prudce vyskočil a otočil se kolem sebe. Ponejprv si myslel, že se nějaký šprýmař teprve navrácí z nočního muzicírování. Za ním ale nikde nikdo. Na liduprázdné lesní pasece jen nerušeně poletovali motýli. Už se vracel zpět ke své práci, když vtom slyší zatroubení znovu. Tentokrát již zvuk trubky nezněl tak jasně jako poprvé, přicházel z větší dálky. Krátce poté se tajemný trubač ozval do třetice, již zcela slabě, jakoby až z lesa na bučnické Hejdě.

Večer po práci zamířil dřevař do hostince Na Špici v Horních Teplicích. U žejdlíku piva vyprávěl sousedům, co se mu toho dne přihodilo a jaký záhadný a neviditelný trubač jej v lese při práci překvapil. Někteří sousedé poslouchali a pochybovačné výrazy na jejich tvářích prozrazovaly, že si myslí své. Ti nejstarší z nich si však vzpomněli, že jim jejich předci kdysi vyprávěli o podobném setkání.

Takto prý, podle staré pověsti, prochází krajem duch švédského trubače, který padl v Horních Teplicích a s dalšími svými druhy byl pochován v lesíku na hranicích. Jelikož půda, do které byli vojáci pohřbeni, nebyla vysvěcena, dodnes jejich duše nenalezly klidu a čas od času bloudí krajem a věští nadcházející události. Záhadné troubení zazní, má-li být kraj postižen nemocí nebo válkou, která prostým lidem přináší strádání nebo smrt.

I tentokrát se varování a věštba trubačova naplnila.

Následujícího roku padly výstřely v Sarajevu, které rozpoutaly první světovou válku. Mnoho států a národů bylo vtaženo do válečného konfliktu, který zmítal Evropou po celé čtyři roky. Společně s dalšími museli narukovat mladí muži i z Teplicka, mezi nimi Antonin Meier.

Trubačova věštba ho dostihla v roce 1918 na italském bojišti, kde padl.

/1

1.2 Autor

1.2.1 Mládí a studia

Emil Schwantner narozen 27. srpna 1890 v Královci ve východních Čechách horníku a hospodskému Augustinu Schwantnerovi a Albině Hübnerové. Již v útlém mládí mu byla vůle k modelování vlastní, jak sám uvádí v dochovaných zprávách:

/...formoval jsem z mokrého bahna na cestě figurky, vyřezával jsem kuchyňským nožem figurky ze dřeva, vystříhoval jsem figurky z papíru./ 2

V roce 1905 končí základní školu v Bobru a stává se v modelárně porcelánky v Žacléři učedníkem vrchního modeláře Hartmanna z Durynska, poté dostává stipendium od majitele porcelánky Theodora Pohla a studuje na odborné keramické škole v Teplicích-Šanově. Od roku 1909 studuje na C. k. Umělecké akademii v Praze u prof. Jozefa Václava Myslbeka a u prof. Jana Štursy, stipendium dostává od Společnosti na podporu německé vědy, umění a literatury v Čechách. Na akademii vyhrává dvě první ceny v sochařské kategorii a jako student s vyznamenáním se účastní výletů do Holandska a Belgie (Amsterdam, den Haag, Antverpy, Brusel aj.)

1.2.2 Kariéra

V roce 1912 po závěrečné zkoušce na C. k. Umělecké akademii v Praze zde dostává nabídku místa profesora, Schwantner nabídku odmítá a od prosince téhož roku pracuje u prof. Franze Metznera v Berlíně. Od roku 1913 je samostatným sochařem v Berlíně a od roku 1914 pak ve Vídni. Od 10. ledna 1915 do roku 1918 je dobrovolným frontovým důstojníkem v Haliči, na Volyni, v Rumunsku a na Isonzu, kde se účastní 7. a 10. bitvy na Isonzu.

2. srpna 1916 se Schwantner žení s Herminou Slezingerovou ve Vídni, jejich manželství je však později rozvedeno. Po válce se vrací k rodičům do Albeřic/Horního Maršova ve východních Čechách, tam přetrvává až do počátku roku 1920, kdy se stěhuje do domu v Kantově ul. č. 5 (dnes Husova ul. č. 5) v Trutnově, zde žije jako samostatný sochař. Od Českého ministerstva kultury v roce 1946 dostává nabídku místa profesora na AVU v Praze, Schwantner však znovu odmítá a v červnu téhož roku je vysídlen do Otterslebenu u Magdeburku. V roce 1947 se stává sochařem u firmy v Salzelmen/Schönebecku nad Labem, 1. srpna 1948 dává ve firmě výpověď a stává se samostatným sochařem v Salzelmen. V roce 1951 se znovu žení, teď s Annou Rennerovou pocházející ze Svobody nad Úpou. Mezi lety 1952 a 1953 jeho plastiky nejsou kupovány, neboť nechce vstoupit do SED (Sozialistische Einheitspartei Deutschlands; Jednotná socialistická strana Německa)

Na podzim roku 1956 vytvořil své poslední dílo „Hlava Krista“ a 18. prosince téhož roku umírá v Schönebecku nad Labem.

1.2.3 Další autorova díla

Schwantner působil jako sochař hlavně v Krkonoších a okolí, zde vytvořil nejméně dvacet dva pomníků Velké války, ze kterých se dochovaly jen čtyři, také tvořil hřbitovní plastiky ze kterých se dochovaly jen tři. Většina pomníků a plastik byla zničena po druhé světové válce. Jeho první větší zakázkou byly sloupové plastiky na Památníku bitvy národů v Lipsku.

1.2.3.1 Památník bitvy národů v Lipsku

Franz Metzner obdržel zakázku na dokončení, případně na nové uspořádání postav na památníku bitvy národů v Lipsku, čas tlačil, jelikož v roce 1913 bylo sté výročí bitvy s Napoleonem a až v roce 1912 bylo přijato usnesení:

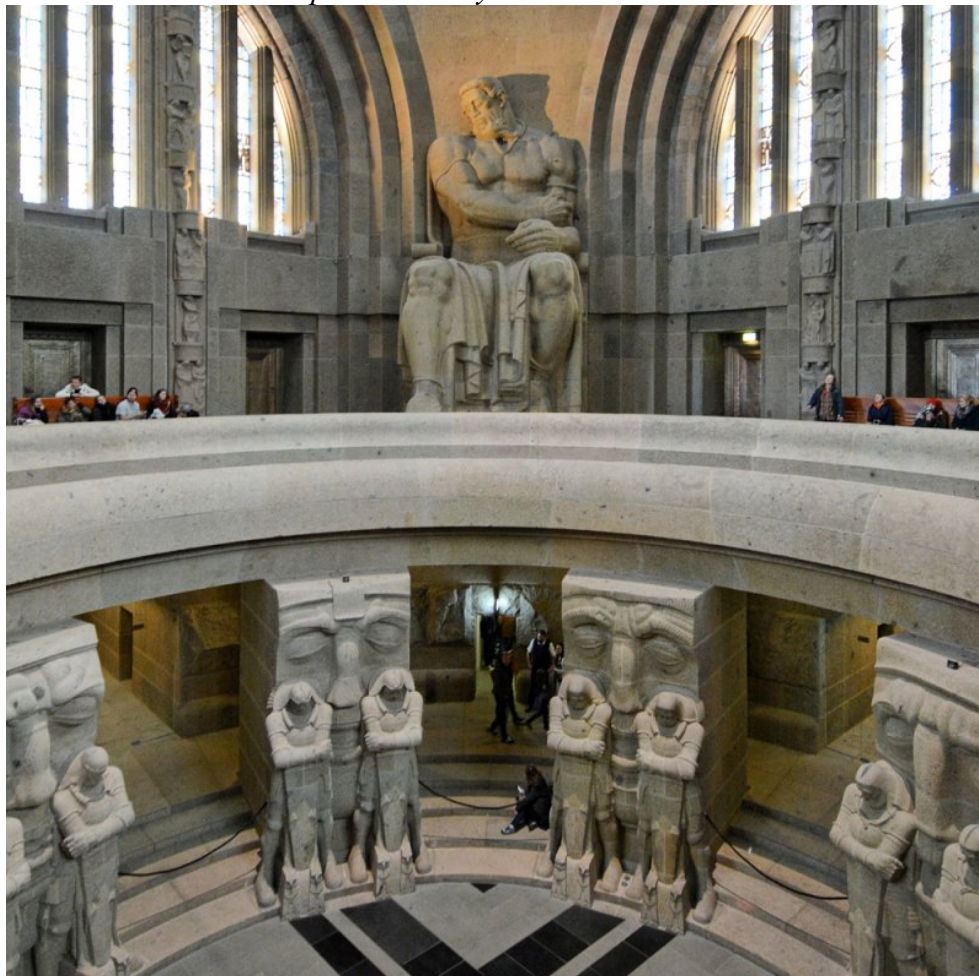
/...uzavřít velké oblouky brány do Pantheonu, osadit k tomu potřebné dva hlavní sloupy každého oblouku celkem asi jeden metr vysokými plastikami hlavního reliéfu. Tyto sochy umístěny nad sebou na způsob štrasburských andělských pilířů, přičemž baldachýn spodní plastiky slouží jako podstavec pro výše osazenou/ 3

Jelikož Metzner nestíhá, zve si na pomoc z Prahy mladého Schwantnera, který právě složil zkoušky a odmítl místo profesora na C. k. Umělecké akademii v Praze.

Obrázek 1: Dobová kresba Památníku bitvy národů

Obrázek 2: Detail soch pomníku bitvy národů

Na sochách pomníku již můžeme vidět zakulacené a měkké tvary a jejich určitou uzavřenost, později pro Schwantnera typické rysy.

1.2.3.1 Pomník obětem světové války v Královci

Pomník obětem světové války v Královci byl vysvěcen v roce 1921, nacházíme na něm truchlící pozůstalé, individuálně uspořádané, nikoli jako archetyp.

1.2.3.2 Pomník obětem světové války v Mladých Bukách

V roce 1924 dokončil Schwantner Pomník obětem světové války v Mladých Bukách, při jeho stavbě se inspiroval Metznerovým návrhem náhrobku pro Wolleovu rodinu v Lipsku. V roce 2017 byl tento pomník zrestaurován.

Obrázek 3: Dokončený pomník - rok 1924

Obrázek 4: Zrestaurovaný pomník – rok 2017

1.2.3.3 Friesův náhrobek

Friesův náhrobek v Horním Maršově je inspirován reliéfem kašny Nibelungů ve Vídni, kterou ztvárnil Metzner.

1.2.3.4 Schöterova hrobka

Schöterova hrobka ve Svobodě nad Úpou je také inspirována dílem Schwantnerova vzoru, Metznera, „Hlava umírajícího válečníka“.

1.2.3.5 Střídání stráží – Noc a hrůza

Dřevěná plastika „Střídání stráží – Noc a hrůza“, kterou vytvořil okolo roku 1930, je odrazem hrůzy a utrpení člověka za první světové války.

1.2.3.6 Smrt vládne

Plastika „Smrt vládne“ je inspirována druhým návrhem pro „Pomník Viktoru Hugovi“ od Augusta Rodina.

1.2.3.7 Náhrobek Wilhelma Kiese Wettera

Jedno z hlavních Schwantnerových děl „Náhrobek Wilhelma Kiese Wettera“, který byl postaven roku 1929 na trutnovském hřbitově, také připomíná díla od Augusta Rodina. Náhrobek byl v roce 1993 zničen vandaly a v roce 2006 ho nechalo město Trutnov obnovit.

Obrázek 5: Obnovený náhrobek Wilhelma Kiese Wettera

1.2.3.8 Tanec smrti

V Trutnově koncem 19. století vzniká městský park do kterého je zamýšlen postavit cyklus „Tance smrti“, který se má stát „druhým Kuksem“. Ze zamýšlené koncepce se však realizuje jen jediná plastika „Tance smrti“ z bronzu, která je odhalena 11. září 1932, jako památka padlým první světové války. Dílo představuje o sebe se opírající tři vojáky, marně vzdorující smrti, která jim již sedí v zádech a hraje na flétnu. Dílo bylo roku 1942 zkonfiskováno Němci v rámci sběru barevných kovů, které potřeboval válečný průmysl.

V říjnu roku 2017 byl „Tanec smrti“ obnoven a umístěn do trutnovského Městského parku.

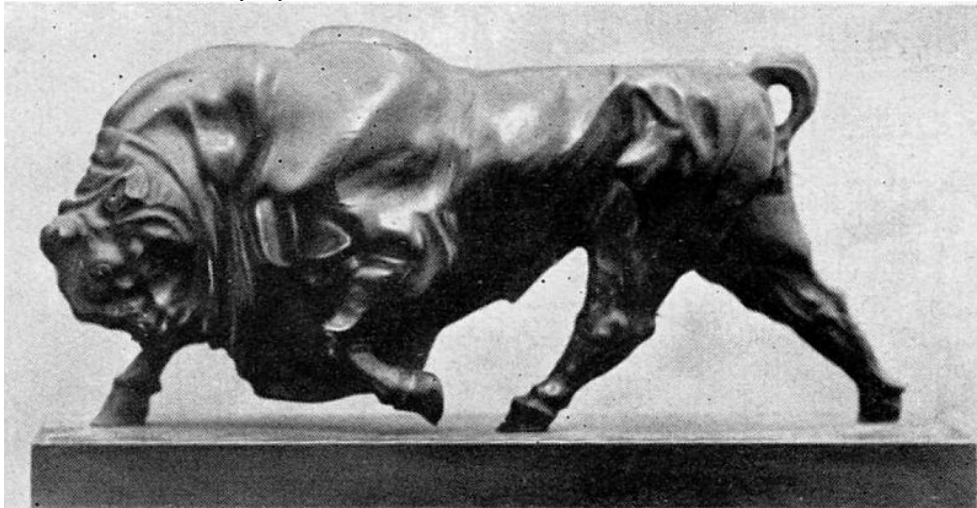
Obrázek 6: "Tanec smrti" po odhalení - rok 1932

1.2.3.9 Zuřivý býk

Ve třicátých letech dvacátého století Schwantner také vytvářel plastiky zvířat: panter, kůň, koza aj. Jedna z nejznámějších je „Zuřivý býk“

Obrázek 7: „Zuřivý býk“ - 30. léta 20. století

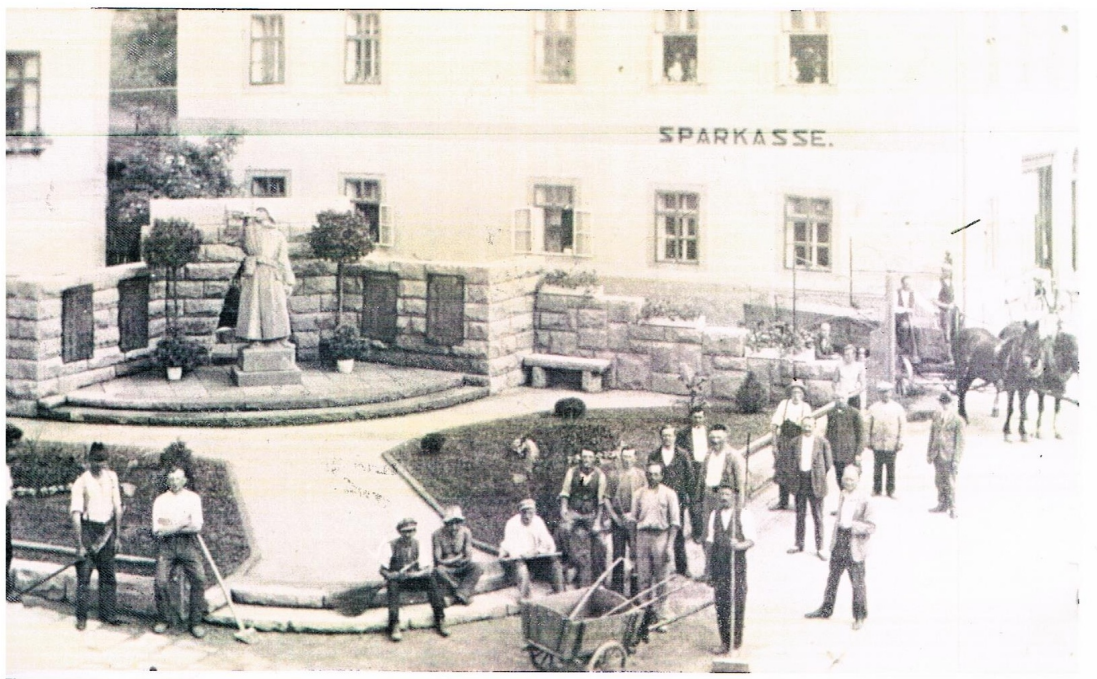

1.3 Pomník obětem první světové války v Teplicích nad Metují

1.3.1 Historie pomníku

V roce 1835 udělil císař Ferdinand I. městečku Weckelsdorf pergamenové privilegium s výsadami čtyř výročních a jednoho týdenního trhu. Během oslav vydání privilegia ve dnech 29. června až 7. července 1935 byl vysvěcen pomník obětem první světové války. Pomník se nacházel v centru městečka v parčíku u Horního zámku a tehdejší spořitelna.

Obrázek 8: Konečné úpravy pomníku - rok 1935

/Ve středu pod několikrát zalomenou zdi z masivních pískovcových bloků stála postava vojína-trubače, svolávajícího vojáky. Na zdi byly připevněny čtyři desky z černého mramoru a na nich pozlaceným písmem jména padlých teplických občanů. Výtvarným řešením připomínal pomník v Otovicích, kdy autorem sochy byl rovněž sochař Emil Schwantner z Trutnova. Protiválečné zaměření pomníku vyzdvihl i poslanec Birke z Broumova, jeden z řečníků při slavnostním odhalení. V projevu také zaznělo poselství autora pomníku E. Schwantnera, že pomník není na obdiv válce, ale jako varování proti ní, aby před ní varoval a k trvalému míru se všemi evropskými národy nabádal./4

Na mramorových deskách pomníku:

/

...und die Gefallenen

Markt Wekelsdorf

Bürgermeister von Wekelsdorf J. U. Dr. Loewe Eduard
Oberleutnant im Schützen-Regiment Nr. 11, gefallen am 16.9.1916
Auf dem italienischen Kriegsschauplatze als Kriegsfreiwilliger

Allin Ferdinand	Schütz.-Reg. Nr.	11	1917	Ungarn
Ansorge Otto	Inf.-Reg.	18	1916	Russland
Aßmann Ignaz	Schütz.-Reg.	11	1915	Russland
Blaschke Vincenz	Inf.-Reg.	18	1916	Italien
Blümen Stefan	Inf.-Reg.	92	1914	Serbien
Bönish Wilhelm	Inf.-Reg.	18	1914	Serbien
Drößler Richard	Schütz.-Reg.	11	1918	Neuhof
Duchatsch Franz	Inf.-Reg.	33	1915	Russland
Faltis Friedrich	Dragoner-Reg.	1	1917	Russland
Franze Josef	Schütz.-Reg.	11	1915	Ungarn
Franze Johann	Schütz.-Reg.	30	1915	Russland
Fink Ferdinand	Inf.-Reg.	18	1915	Russland
Föhst Rudolf	Inf.-Reg.	18	1916	Russland
Heinzel Franz	Jäger-Bataillon	1	1917	Laibach
Hrushka Anton	Schütz.-Reg.	11	1917	Italien
Hrushka Anton	Inf.-Reg.	18	1917	Rumänien
John August	Schütz.-Reg.	11	1914	Galizien
Knittel Richard	Inf.-Reg.	18	1915	Russland
Kriegel Alfons	Schütz.-Reg.	74	1916	Serbien
Kurz Ferdinand	Schütz.-Reg.	11	1915	Russland
Kwitschera Franz	Schütz.-Reg.	11	1915	Russland
Leier August	Inf.-Reg.	18	1915	Sibirien
Leppept August	Schütz.-Reg.	11	1914	Galizien
Meier Franz	Schütz.-Reg.	11	1915	Russland
Meier Stefan	Dragoner-Reg.	1	1916	Russland
Merkel Alfred	Inf.-Reg.	18	1916	Italien
Palme Theodor	Inf.-Reg.	54	1916	Ungarn
Siegel Friedrich	Landstu.-Batail	22	1915	Russland
Schmidt Adolf	Inf.-Reg.	18	1917	Wien
Schmidt Heinrich	Landstu.-Batail	11	1916	Russland
Schabel August	Landstu.-Batail	87	1915	Russland
Schölz Jozef	Inf.-Reg.	18	1915	Russland
Tichatschke Emil	Inf.-Reg.	18	1915	Italien
Tscherwitschke Emil	Inf.-Reg.	18	1915	Italien
Wittwer Adalbert	Schütz.-Reg.	11	1918	Rumänien

Ober-Wekelsdorf:

Branse Franz	Sappeur-Bataillon	1916	Serbien	
Braun Anton	Inf.-Reg.	18	1915	Italien
Fiedler Hans	Reit. Art.-Div.	5	1914	Russland
Hentschel Josef	Inf.-Reg.	18	1915	Russland
Hruschka Anton	Pionier-Bataillon	1914	Serbien	

Jüptner Anton	Telegr.-Reg.	2	1918	Italien
Kollert Cyrill	Inf.-Reg.	18	1917	Komotau
Kollert Josef	Schütz.-Reg.	11	1914	Russland
Kostial Richard	Eisenb. Tel.-Reg.	2	1915	Russland
Leier Josef	Inf.-Reg.	18	1914	Tetschen
Meiner Anton	Sappeur-Bataillon		1918	Italien
Meiner Hermann	Ulanm.-Reg.	2	1916	Russland
Meiner Isidor	Feld-Art.-Reg.	15	1915	Russland
Meiner Josef	Inf.-Reg.	18	1915	Russland
Meiner Richard	Inf.-Reg.	18	1915	Russland
Purmann Josef	Schütz.-Reg.	11	1915	Russland
Rabe Adalbert	Inf.-Reg.	18	1914	Russland
Ringel Josef	Inf.-Reg.	18	1915	Italien
Ringel Stefan	Schütz.-Reg.	11	1918	Wekelsdorf
Siegel Franz	Schütz.-Reg.	11	1918	Russland
Schmidt Josef	Tir.Land-Schütz.		1915	Russland
Stief Wenzel	Jäger-Bataillon	2	1914	Russland
Unter-Wekelsdorf:				
Branse Wilhelm	Schütz.-Reg.	11	1918	Russland
Fiedler Franz	Schütz.-Reg.	11	1914	Russland
Föchst Wenzel	Schütz.-Reg.	11	1916	Russland
Gebauer August	Jäger-Bataillon	1	1916	Theresienstadt
Hermann Josef	Dragoner-Reg.	1	1917	Ungarn
Hlawatschke Josef	Inf.-Reg.	18	1917	Galizien
Kirtitschka Franz	Schütz.-Reg.	11	1914	Galizien
Kirtitschka Josef	Inf.-Reg.	18	1915	Galizien
Dr. Kohm Ferdinand	Inf.-Reg.	94	1914	Serbien
Kolbe Anton	Schütz.-Reg.	11	1918	Italien
Kuhn Hugo	Landwerhr.-Bat	36	1915	Russland
Leier Franz	Schütz.-Reg.	11	1914	Russland
Mann Josef	Inf.-Reg.	18	1915	Galizien
Meier August	Inf.-Reg.	18	1914	Russland
Richter Wilhelm	Inf.-Reg.	18	1915	Italien
Scholtz Heinrich	Inf.-Reg.	18	1914	Galizien
Stenzel Johann	Inf.-Reg.	18	1918	Wekelsdorf
Taubitz Josef	Inf.-Reg.	98	1915	Galizien
Tichatschke Heinrich	Artill.-Reg	27	1915	Galizien
Utschig Josef	Inf.-Reg.	18	1917	Galizien
Volger Rudolf	Artill.-Reg		1917	Ungarn
Wiesner Wenzel	Schütz.-Reg.	11	1919	Italien
Wittmann Heinrich	Schütz.-Reg.	9	1916	Galizien
Wittwer Josef	Inf.-Reg.	18	1915	Italien

Obrázek 9: Pomník obětem Velké války

Obrázek 10: Dnešní podoba pomníku

1.3.1.1 Válečná léta 1938-1945

S nástupem fašismu se stal pomník shromaždištěm podporovatelů německého kancléře Hitlera, řečníci zde promlouvali k shromážděným. Za války se socha stala germánským symbolem válečného hrdinství, místem německé chlouby a oslav Hitlerových vítězství, přísah branců, loučení před odchody na frontu.

Tyto události vedly k odstranění sochy v roce 1945, socha byla odtažena traktorem na pozemek za školu. Tam byla nalezena při zemních pracích a přemístěna do márnice, kde přetrvává do nynějška.

1.4 Socha

Socha zobrazovala rakouskouherského vojáka, který troubí. Jeho uniforma je podle vzoru M15 s helmou M16 z konce roku 1918, tyto uniformy byly používány na Italské frontě, kde sám sochař bojoval. Později bojoval i na jiných bojištích.

1.4.1 Obnovení pomníku

V prosinci roku 2017 zastupitelstvo města Teplice nad Metují schválilo rozpočet pro rok 2018, ve kterém vyčlenilo i 390 tisíc korun na obnovu pomníku, čímž se vyvolaly diskuse o jeho symbolice a vhodnosti.

1.4.1.1 Diskuse a články v teplickém zpravodaji

V prosinci roku 2017 vyšel v Teplických ozvěnách (zpravodaj města Teplice nad Metují, dále jen TO) článek, ve kterém starosta města Milan Brandejs informoval o obnovení:

Zastupitelé města rozhodli při schvalování rozpočtu na rok 2018 o rekonstrukci pomníku obětím 1. světové války. Vojín-trubač, jehož torzo je již několik let v márnici na teplickém hřbitově, symbolizuje varování před hrůzami válek. Záměr je instalovat rekonstruovanou sochu na původní místo, opravit zídku a na místo čtyř desek, původně se jmény padlých, instalovat desky nové s odkazem na oběti 1. a 2. světové války, bezpráví a se vzpomínkou na vznik selského povstání... (celý článek viz příloha č. 1).

V únorovém čísle dalšího roku vyšel článek Petra Hnyka ve kterém nepřesně uvádí, že trubač voják byl v německé uniformě (za což se poté omluvil v dubnovém čísle viz příloha č. 6), dále píše : *V obvodové zdi byly zahloubeny čtyři niky, ve kterých byly umístěny desky se jmény padlých a nezvěstných. Po mnoho desítek let přežívá názor, že desky byly odstraněny a zničeny po druhé světové válce společně se sochou. Avšak z fotografií, pořízených na konci druhé světové války je patrné, že desky byly v této době z pomníku již odstraněny před květnem 1945. Proto se domnívám, že desky nebyly mramorové, ale bronzové, a jako takové podlehly válečným rekvizicím v letech druhé světové války...*

Také uvádí vzpomínku emeritního učitele pana Františka Šolty: *„Asi v polovině srpna roku 1945 došlo k odstranění sochy trubače. Nacouvali k pomníku traktorem, kolem sochy omotali řetěz a tím ji povalili. Při pádu byla socha rozlomena na dvě poloviny a ulomena ruka s trubkou. Šel jsem zrovna od školy podél zdi do města, kde jsem se mýjel s traktorem, který za sebou táhl půlku sochy na řetězu. Zastavil jsem traktor a ptal jsem se traktoristy: „Člověče, co to děláte?“. Traktorista se*

sebevědomým výrazem, jako kdyby právě vyhrál válku mi jen odsekl: „Jestli se Vám něco nelíbí, tak Vás na tom řetězu odtáhnu také!“ Více se o tom se mnou nebavil, zařadil a odjel někam za školu.“
(celý článek viz příloha č. 2)

V březnu téhož roku vyšly TO dva články. První od pana Ivana Cohly, který je proti obnovení pomníku, jeho důvody jsou jistá spojitost pomníku s nástupem fašismu. Ve svém článku uvádí: *Vezmeme-li v úvahu tehdejší politickou situaci, tedy v roce 1935, tak v Německu byl třetím rokem u moci Hitler (...) Henleinova SdP (Sudetendeutsche Partei) byla na vzestupu. Na radnici v Teplicích nad Metují měli většinu členové SdP a byli to právě tito lidé, kteří se jaksi neuměli nebo nechtěli ztotožnit s československou státností. Takže se nabízí otázka, co bylo myšleno sochou „vojína trubače“, kterou si místní radní objednali. Že mělo jít o počtu padlým v první světové válce, může být, ale že je trubač v uniformě německého vojáka nebo rakouského vojáka? Nechme uniformy být, ty jsou si, vytesány v kameni, podobné a zaměnitelné, všechny mají barvu kamene. (...) To se máme klanět před symbolem, který tu hrdě stál a díval se na porobený národ v Protektorátu? Čeho je to symbol, jaké varování před hrůzami válek? Tato hra skutečně působí jako varování, ale před hrůznými kombinacemi 72 let po konci 2. svět. války. Zase revize? Někdo nám vnucuje opakování.*
(celý článek viz příloha č. 3)

Druhý článek napsala paní Miroslava Moravcová, která je pro obnovení, mimo jiné píše i o vzhledu sochy: *...na uniformu jsem se zeptala náhodného odborného archiváře Mgr. Jana Čížka, který se mnoho let zabývá vojenskou historií, armádou habsburské monarchie a první republiky. Pan Čížek mi sdělil, že socha vojáka trubače, která stála ve středu pomníku na prostranství před radnicí, měla rakousko-uherskou uniformu - dlouhý kabát s přilbou vz. 16 na hlavě. Stejnou informaci jsem rovněž našla v knize „Nevrátili se - mrtví jsou“, která vyšla nedávno - v tomto roce, kdy si připomínáme 100 let od konce 1. světové války a vzniku Československa. Také uvádí informace o osudu sochy za druhé světové války: ...zvykli jsme si historii teplického pomníku posuzovat v souvislosti s událostmi druhé světové války, s jejími následky. Prostranství před teplickou radnicí, kde socha trubače stála do léta 1945, bylo politicky zneužito v r. 1938, 1939 a také po roce 1948 v období totalitního režimu. Ale občané, kteří se na pomník složili a nechali jej v r. 1935 vybudovat, aby uctili památku svých mrtvých příbuzných a sousedů, byli občany Teplic, Kamence, Nových Dvůrů, Bučnice a zároveň byli občany Československé republiky. Oni a jejich předci tu po staletí žili, pracovali, obdělávali půdu, stavěli domy, vytvářeli hodnoty... Proto chápu rozhodnutí zastupitelů města spolu s panem starostou Milanem Brandejsem jako akt „vedení věci na pravé místo“, jako gesto smíření.* (celý článek viz příloha č. 4)

V dubnovém čísle TO roku 2018 vyšly čtyři články o pomníku, první od tehdejšího starosty Milana Brandejse, který mimo jiné vysvětluje, co ho vedlo k plánované obnově pomníku, vyjadřuje lítost k názoru některých občanů a je připraven vést s občany diskusi: *Plně respektuji právo každého člověka na svůj názor. Co mne však nenechává klidným je překrucování a nesprávná interpretace skutečností. Akademický sochař Emil Schwantner je jednoznačně protiválečným umělcem, který většinu svých děl věnoval tomuto tématu, na čemž jsme se shodli i na setkání s petenty proti pomníku. Je však smutné, že je veřejnosti podsouvána nepravda o tzv. německém*

vojákovi, za což se sice p. Hnyk omluvil, ale p. Cohla tuto dezinformaci použil v březnovém vydání TO, přestože již věděl, že to není pravda. Právě tato skutečnost, záměna rakousko-uherského vojáka za německého, a následné zneužití sochy k politickým účelům především před 2.světovou válkou, vedou k vášnivým diskusím a snad i podezřením z nečistých úmyslů. Věřte, že jsem neměl na mysli nic jiného, než vrátit tomuto městu pietní místo s uměleckým dílem, které by svou nadčasovou základní myšlenkou mělo oslovovat všechny generace, které války nezažily a pevně věřím ani nezažijí. (...) Vzhledem k tomu, že jako zastupitelé nechceme vyhrocovat problém a neuváženým prosazením záměru rozdělovat občany na příznivce a nepřínivce čehosi, jsme připraveni pozastavit restaurátorské práce a vést s občany diskusi. (celý článek viz příloha č. 5)

V druhém článku vznáší Petr Hnyk otázku, zda laik pozná, jestli je socha voják německý nebo rakousko-uherský, dále přibližuje čtenářům jejího autora a také uvádí historické události: *Není důvod nevěřit tomu, že původní myšlenka sochaře Schwantnera skutečně taková byla, ale asi jen v den odhalení. Jedním dechem je nutné dodat, že následně byla překroucena a zneužita tehdejšími představiteli naší obce v opačném smyslu. O soše našeho Trubače se psalo nejen jako o trubači míru, který troubí varování před blížící se další válkou, ale také jako o trubači, který troubením svolává své vojáky a spolubojovníky. Tato myšlenka je zaznamená také v knize Mgr. Věry Vlčkové a Mgr. Jana Čížka: Nevrátili se – mrtvi jsou (na str. 510), ze které na stránkách Teplických ozvěn bylo citováno již v březnovém čísle. (...) V této době, kdy sousední Německo harašilo vším, co lze považovat za zbraně, se v Československu začínalo s projekcí a následným budováním obranných linií betonových bunkrů a pevností, které byly stavěny v letech 1935 – 1938. V tomto období byla oblast Sudet ještě stále spravována československými úřady a byla suverénním územím Československé republiky. Proto se pro projevy v roce 1935 hodily mírové ideály sochaře Schwantnera, druhá idea přišla ke slovu hned poté. Pro dokreslení tehdejší situace lze uvést několik čísel a faktů. Ve druhé polovině třicátých let patřilo teplicko k nejagilnějším oblastem tehdejších Sudet, kde majoritní – až téměř absolutní většinu obyvatel tvořili příznivci a voliči Sudetoněmecké strany (Sudetendeutsche Partei, SdP, neformálně označovaná jako henleinovci). Henleinova SdP získala ve volbách v roce 1938 ve třech obcích na teplicku plných 100%! Přitom s takovýmto absolutním výsledkem vyšlo z voleb v roce 1938 jen 81 obcí (z celkových 3748) v celých Sudetech. (celý článek viz příloha č. 6)*

Třetí článek dubnového čísla od Ivana Cohly se týká petice proti obnově pomníku, mimo jiné je tam psáno: *z diskusního shromáždění, které proběhlo 10.4. v budově MěÚ vzešel neformální závěr, že se zastupitelé budou touto záležitostí v této nové situaci zabývat s respektem a v klidu s ohledem na reakci občanů. (celý článek viz příloha č. 7)*

Ve čtvrtém článku od Marie Vintrové se píše o její dřívější snaze o obnovení mramorových desek s jmény padlých, dále je v něm kladen důraz na souhlas většiny obyvatel, klade si otázku jako an Hnyk, jestli laik pozná rozdíl mezi vojáky: *Návrh rekonstruovat rozbitou pamětní desku mi sice neprošel, ale shodli jsme se se zastupiteli alespoň na skleněné a s českým překladem – bylo to oboustranně přijatelné řešení. Ono chtít napravovat, co se už nevratně pokazilo, může být ošemetné a sporné, zvláště v centru malého městečka. A zvláště když jde o pomník. Protože pokud nebude*

přiját většinou jako přirozené místo setkávání a uctívání, může se stát bolákem. To si Trubač nezaslouží. (...) Málokterý návštěvník Teplic bude tak osvícený, aby rozlišil rakouskou uniformu od německé, možná se i trochu lekne... (celý článek viz příloha č. 8)

V květnu pak v TO vyšly další dva články, první od pana Jana Šolty, který vyjadřuje stejné obavy jako p. Vintrová a p. Hnyk, jak laik rozpozná národnost vojáka, píše také o poměrech v sousedním Polsku a poukazuje na absenci pomníku obětem poboček koncentračních táborů na Teplicku: *Proč však na celém území obce dosud ani není žádná zmínka např. O obětech a otrocké práci francouzských válečných zajatců, britských pilotů či vězňů poboček koncentračních táborů, kteří zde za druhé světové války nuceně trpěli?* (celý článek viz příloha č. 9)

V druhém článku pak Martin Mráz vyzývá občany k podpoře obnovení pomníku a připomíná několik faktů z historie Teplic/Wekelsdorfu, a Evropy: *Pojďme obnovit sochu trubače v parčíku před úřadem, pojďme navázat na předválečné Teplice, vždyť kdo tu bydlel: Vrabec, Růžička, Ticháček, Hruška, Ringel, Bitnar, Maier, Fichtner - čeští Němci (většinu jmen, poněmčených, můžeme najít na přepisu desek z pomníku světové války, viz tabulka č. 1 pozn. autora). Moc nám jich tu nezůstalo, většina z nich byla vyhnána do Německa. Někdy stačilo odejít do českého města, kde byli přijati. Nechali nám tady celé město k užívání. (...) To je naše nenávist tak veliká, anebo se snad něčeho bojíme? Nejde o to něco vracet nebo se omlouvat. Už se stalo a nejde nic změnit. Cožpak ale historie Teplic začíná českým rodem Erbu třmene, vymřením českého rodu Straků se ztrácí a znovu ožívá až skácením sochy trubače českými přistěhovalci? Po celou dobu zde žili Češi a Němci vedle sebe v klidu, což je znát na citovaných jménech. Měli svoje nářečí, svoji kulturu. Město kvetlo, konaly se zde slavnosti, bylo zde mnoho spolků, řemeslníků, továren, narodilo se zde dost úspěšných lidí. Pojďme si přiznat, že sem naši dědové nepřišli v roce 1945 do pustiny, no oni často přišli k hotovému hospodářství.* (celý článek viz příloha č. 10)

V červu roku 2018 vyšel v TO článek „Uzavření petice k pomníku vojína trubače“ od I. Cohly kde děkoval podepsaným na petici. (Petice jako příloha č. 11; článek jako příloha č. 12)

Diskuse konečně uzavřel v červnovém čísle starosta města Milan Bradejs s tím, že realizaci obnovy pomníku nechá na příštím zastupitelstvu: *...zastupitelé již před besedou projednali odložení realizace opravy pomníku, nechceme a nechtěli jsme rozdělovat spoluobčany na dva tábory a do voleb rozhodně trubače na původní místo nepřemístíme. Naopak, mně se osobně velice líbil návrh Jardy Martince - nechat za připravené peníze udělat desky s rytinou bývalého pomníku a textem Památka obětem 1.světové války. Mohla by se i očistit zeď, na další dvě desky ztvárnit květiny... A bylo-li myšleno vážně "dát sochu NĚKAM", tak zadat její opravu a postupně pro ni hledat nové místo, protože její současný stav je naší ostudou, o čemž se můžete přesvědčit na vlastní oči v márnici na teplickém hřbitově.* (celý článek viz příloha č. 13)

2 Praktická část

2.1 Stanovení cílů a metod výzkumu

Praktická část je založena především na dotazníkovém šetření, které bylo prováděno pomocí online dotazníku (příloha č.14). Dotazník je zaměřen na povědomí o sochaři E. Schwantnerovi, pomníku obětem světové války v Teplicích nad Metují a postoji obyvatel k plánovanému obnovení pomníku. Cílem dotazníkového šetření je potvrzení nebo vyvrácení hlavní hypotézy: **Více než polovina obyvatel Teplic nad Metují si nepřeje obnovení sochy trubače.**

Na dotazník mi odpovědělo celkem 28 respondentů, z čehož jedna odpověď byla vyřazena pro nezodpovězení většiny otázek.

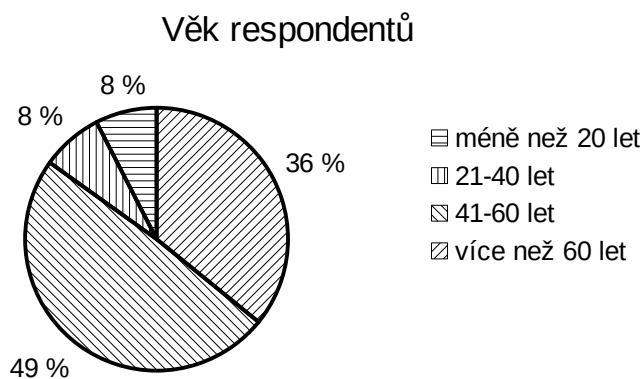
Dotazník obsahoval základní výzkumné otázky:

1. Znáte teplickou pověst O trubačovi? Pokud ano, odkud?
2. Víte, že v Teplicích nad Metují stála socha Trubače? Odhalena byla roku 1935. Víte, jaký byl důvod jejího vytvoření? Kde stála?
3. Znáte jejího autora sochaře Emila Schwantnera? Pokud ano, jak jste se o něm dozvěděli?
4. Znáte nějaká další jeho díla? Jaká?
5. Nevíte něco o osudu sochy Trubače během válečných let 1938-1945?
6. Víte, že byl Trubač po válce odstraněn? Z jakého důvodu?
7. V roce 2018 vedení města navrhovalo sochu obnovit. Měli byste zájem o její znovuoobnovení? Proč ano/ne? Případně v jakém provedení, tehdy bylo zvažováno více možností.

Otázky jsou doplněny hypotézami, grafy s výsledky dotazníkového šetření mezi respondenty, tyto výsledky jsou porovnány. Každá otázka je uzavřena závěrem, který shrnuje výsledky a potvrzuje či vyvrací hypotézy.

Základní informace o respondentech:

Graf č. 1

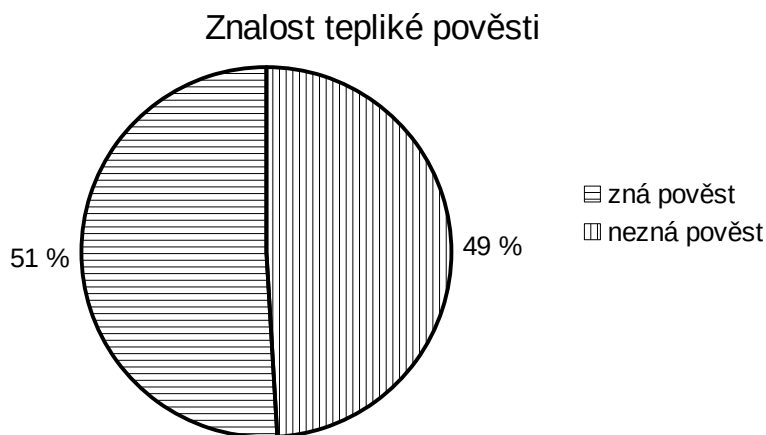
2.2 Hypotézy a závěry k jednotlivým otázkám

2.2.1 Znáte tepleickou pověst O trubačovi? Pokud ano, odkud?

V první otázce bylo zjišťováno, kolik procent respondentů zná pověst O trubačovi.

Je stanovena hypotéza č. 1: **Většina obyvatel Teplíc nad Metují zná pověst o trubačovi.**

Graf č. 2

Závěr: Hypotéza č. 1 byla potvrzena, jelikož 51% respondentů pověst zná. Část z nich ji zná z knihy „Ze skal z podskalí“ od Petra Hnyka a další část z vyprávění starousedlíků.

2.2.2 Víte, že v Teplících nad Metují stála socha Trubače? Odhalena byla roku 1935. Víte, jaký byl důvod jejího vytvoření? Kde stála?

Ve druhé otázce bylo zjišťováno kolik procent respondentů zná sochu trubače, místo kde stála a důvod vytvoření.

Je stanovena hypotéza č. 2: **Více jak 90% respondentů, kteří znají sochu, ví i důvod jejího vytvoření.**

Graf č. 3

Graf č. 4

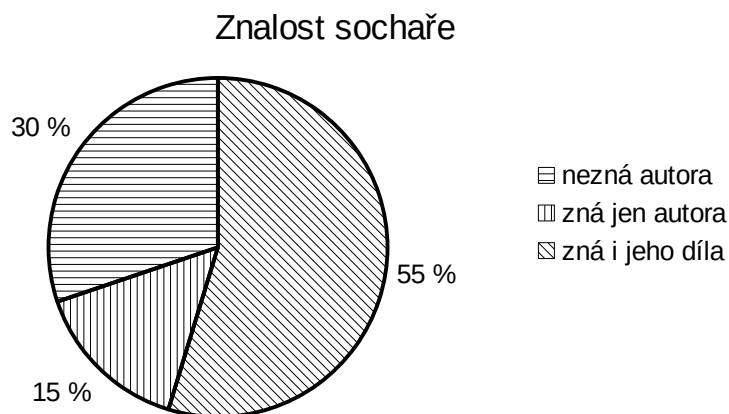
Závěr: Hypotéza byla vyvrácena jelikož jen 84% dotázaných zná jak sochu tak jejího důvod vytvoření. Všichni co znali sochu znali i místo kde stála.

2.2.3 Znáte jejího autora sochaře Emila Schwantnera? Pokud ano, jak jste se o něm dozvěděli?; Znáte nějaká jeho další díla? Jaká?

Ve třetí a čtvrté otázce bylo zkoumáno povědomí o sochaři Emilu Schwantnerovi a jeho dalších dílech.

Je stanovena hypotéza číslo 3: **Sochaře Emila Schwantnera zná méně než polovina respondentů.**

Graf č. 5

Závěr: Hypotéza byla vyvrácena, jelikož sochaře zná 70% respondentů. Většina z nich zná také jeho další protiválečná díla, nejčastěji byla uváděna tato díla: „Tanec smrti“ v Trutnově, busta

básníka J. W. Goetheho v Teplických skalách a další protiválečné pomníky na Broumovsku.

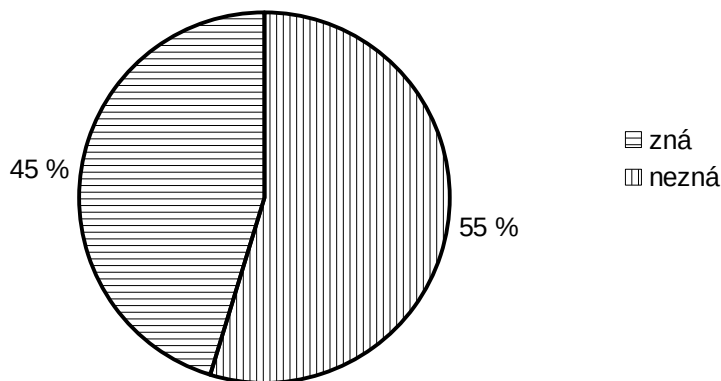
2.2.4 Nevíte něco o osudu sochy trubače během válečných let 1938-1945?

V páté otázce bylo zkoumáno povědomí o dění okolo soch za druhé světové války.

Je stanovena hypotéza č. 3: **Méně než polovina respondentů zná osud sochy v letech 1938-1945.**

Graf č. 6

Znalost osudu sochy za válečných let 1938-1945

Závěr: Hypotéza byla potvrzena. V odpovědích bylo často vzpomínáno zneužití nacisty jako shromaždiště pro armádu a zneužití toho, že trubač netroubí jako varování před válkou, ale svolává sudetoněmecký lid k odtržení od ČSR a připojení se k Velkoněmecké říši.

2.2.5 Víte, že byl trubač po válce odstraněn? Z jakého důvodu?

V šesté otázce bylo zkoumáno povědomí dotazovaných, zda vědí, že byl trubač po válce odstraněn a důvod jeho odstranění.

Je stanovena hypotéza č. 4: **Většina respondentů, kteří znají sochu, zná i důvod odstranění sochy trubače.**

Graf č. 7

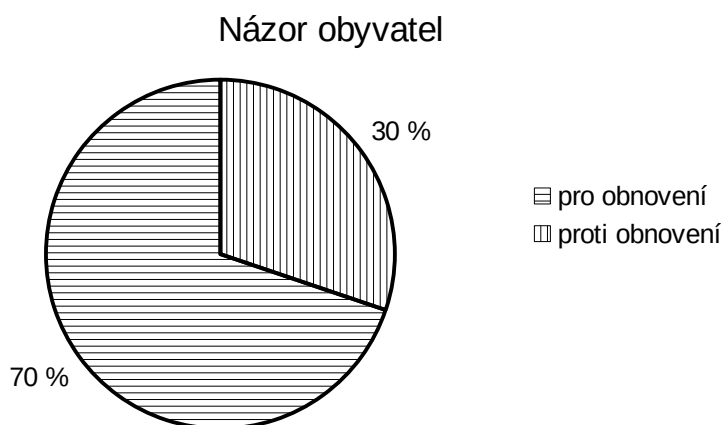

Závěr: Hypotéza byla potvrzena.

2.2.6 V roce 2018 vedení města navrhovalo sochu obnovit. Měli byste zájem o její znovuoobnovení? Proč ano/ne? Případně v jakém provedení, tehdy bylo zvažováno více možností.

V sedmé, poslední otázce byl zjišťován názor obyvatel Teplic nad Metují na obnovení sochy a pomníku. K této otázce se vztahuje hlavní hypotéza: **Více než polovina obyvatel Teplic nad Metují si nepřeje obnovení sochy trubače.**

Graf č. 8

Závěr: Hlavní hypotéza nebyla potvrzena. Důvody pro obnovení byly často: uctění dřívějších obyvatel Teplic nad Metují a připomenutí původního významu sochy, varování před válkou, které je podle dotazovaných i v roce 2021 stále aktuální. Důvody proti obnovení, které respondenti uváděli, byly: označování sochy jako vojáka německého, jeho vzhled, označování pomníku jako válečného a také to, že socha vojáka, kterého nechali postavit předváleční obyvatelé, s dnešními nemá nic společného.

Závěr

Cílem mojí práce je přiblížit čtenářům informace o autorovi sochy a pomníku padlým natolik, aby se jednak dozvěděli něco nového a také si vytvořili svůj vlastní názor na toto téma. Pokud člověk nemá dostatek informací, může se stát, že snadno uvěří lži. Hlavní hypotézu jsem v dotazníkovém výzkumu vyvrátil, za což já osobně jsem rád.

Citace

1. HNYK, Petr. ZE SKAL A Z PODSKALÍ Pověsti z kraje Adršpašsko-teplických skal. Červený Kostelec: Pavel Mervart, 2010. 123 s. a násl. ISBN 978-80-87378-54-0
2. RENNER, Jozef. Riesengebirgs-Jahrbuch ; Emil Schwanterners lebenslauf, 1967. 114 s.
3. HUTTER, Peter. Die feinste Barbarei – Das Völkerschlachtdenkmal bei Leipzig. Leipzig: Phillip von Zabern in Wissenschaftliche Buchgesellschaft, 1990. 219 s.
4. VLČKOVÁ, Věra; ČÍŽEK, Jan. Nevrátili se – mrtví jsou, Pomníky a pamětní desky obětem první světové války v okrese Náchod. Červený Kostelec: Pavel Mervart, 2017. 510 s. – 512 s. ISBN 978-80-7465-294-3
5. KARP, Jozef. Wekelsdorf Markt Wekelsdorf mit Buchwaldsdorf, Neuhof und Stegreifen Ober-Wekelsdorf Unter-Wekelsdorf. Forchheim: Heimatkreis Braunau Sudetenland e.V. Heimatmuseum, 2003. 115 s. a násl. (ISBN neuvedeno)

Seznam použité literatury

1. HNYK, Petr. ZE SKAL A Z PODSKALÍ Pověsti z kraje Adršpašsko-teplických skal. Červený Kostelec: Pavel Mervart, 2010. ISBN 978-80-87378-54-0
2. https://krkonosky.denik.cz/zpravy_region/pamatnik-se-zbavil-autobusove-zastavky-a-je-poctou-obetem-valky-20171113.html (ISBN neuvedeno)
3. HUTTER, Peter. Die feinste Barbarei – Das Völkerschlachtdenkmal bei Leipzig. Leipzig: Phillip von Zabern in Wissenschaftliche Buchgesellschaft, 1990. (ISBN neuvedeno)
4. KARP, Jozef. Wekelsdorf Markt Wekelsdorf mit Buchwaldsdorf, Neuhof und Stegreifen Ober-Wekelsdorf Unter-Wekelsdorf. Forchheim: Heimatkreis Braunau Sudetenland e.V. Heimatmuseum, 2003 (ISBN neuvedeno)
5. RENNER, Jozef. Riesengebirgs-Jahrbuch ; Emil Schwanterners lebenslauf, 1967. (ISBN neuvedeno)
6. SCHON, Jenny. Katalog vydaný Městským úřadem Trutnov pro Galerii města Trutnova u příležitosti jejího otevření v prosinci 1996. Červený Kostelec: Retip, 1996 (ISBN neuvedeno)
7. VLČKOVÁ; ČÍŽEK, Věra; Jan. Nevrátili se – mrtví jsou Pomníky a pamětní desky obětem první světové války v okrese Náchod. Červený Kostelec: Pavel Mervart, 2017. ISBN 978-80-7465-294-3

Seznam Příloh

Obrázek č. 1. - <https://www.krkonose.eu/emil-schwantner#&gid=1&pid=1>

Obrázek č. 2. - <https://www.archiweb.cz/b/pamatnik-bitvy-narodu-v-lkerschlachtdenkmal>

Obrázek č. 3. - <https://www.archiweb.cz/b/pamatnik-bitvy-narodu-v-lkerschlachtdenkmal>

Obrázek č. 4. - https://g.denik.cz/23/6f/pomnik-mlade-buky1117-13_galerie-980.jpg

Obrázek č. 5. - https://g.denik.cz/23/7e/pomnik-mlade-buky1117_galerie-980.jpg

Obrázek č. 6. - https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/5/50/Trutnov_hrbitov_Kiesewetter.jpg

Obrázek č. 7. - https://krkonosky.denik.cz/zpravy_region/tanec-smrti-je-v-trutnovskem-parku-

20170909.html

Obrázek č. 8. - foto z publikace „Das Riesengebirge 1933“

Obrázek č. 9. - Osobní archiv Marie Vinterové

Obrázek č. 10. - <https://lgr.cz/fotky/idnes/18/061/org/>

THE73b3a8_65TeplicenMTruba_1935TrubaArchivVryV.jpg

Obrázek č. 11. - vlastní

Veškeré články z TO jsou k nalezení na stránce <https://www.teplicenadmetuji.cz/mesto/teplicke-ozveny/>

Příloha č. 1. - Pomník obětem z první světové války v Teplicích nad Metují

Zastupitelé města rozhodli při schvalování rozpočtu na rok 2018 o rekonstrukci pomníku obětem 1. světové války. Vojín-trubač, jehož torzo je již několik let v márnici na teplickém hřbitově, symbolizuje varování před hrůzami válek. Záměr je instalovat rekonstruovanou sochu na původní místo, opravit zídku a na místo čtyř desek, původně se jmény padlých, instalovat desky nové s odkazem na oběti 1. a 2. světové války, bezpráví a se vzpomínkou na vznik selského povstání 1775 potlačeno u Chlumce, jehož plamínky nezažehly pouze ve Rtyni, ale i na dolnoteplickém panství. Tyto a další historické informace jsem dostal od nedávno zesnulého Bohumila Sýkory. K historii pomníku předávám několik řádků od naší spoluobčanky PhDr. Miroslavy Moravcové, která m.j. napsala: „*Ve dnech 29. 6.- 7. 7. 1935 slavil městys (městečko) Teplice nad Metují 100 let od vydání pergamenového privilegia. Privilegium udělil městečku Ferdinand I., císař rakouský a král český dne 19. 3. 1835 a obsahem bylo udělení čtyř výročních a jednoho týdenního trhu - každé úterý. Během oslav bylo slavnostně otevřeno vlastivědné muzeum (ve škole) a dne 29. 6. byl odhalen pomník obětem 1. světové války. Pomník z pískovce vytvořil akademický sochař Emil Schwantner z Trutnova, v jeho středu stála postava vojína-trubače, za ním byly na pískovcových zdech připevněny desky z černého mramoru a na nich pozlaceným písmem uvedeny seznamy padlých teplických občanů. Pomník v původním stavu vydržel pouhých 10 let. Pravděpodobně v revolučních květnových dnech v roce 1945 byl částečně zničen a socha vojína-trubače byla odstraněna (ještě před několika lety bylo její torzo k vidění v příkopu u silnice za školou), rovněž mramorové desky s pozlacenými nápisy, které zmizely neznámo kam. V roce 1946 byla uprostřed zdi pomníku umístěna deska s nápisem „Dík Rudé armádě“, která byla odstraněna po roce 1989. “V hrůzné 1.světové válce padlo celkem 82 občanů našeho města, 36 padlých občanů Městysu Teplice n.M. (v Itálii 16.9.1916 jako dobrovolník padl i starosta JUDr. Eduard Loeve), 22 z části Horní Teplice n.M. a 24 zčásti Dolní Teplice n. M. Ve 2. světové válce padlo celkem 149 občanů: Městys Teplice n.M. 58, Horní Teplice 32, Dolní Teplice 29, Kamenec 11, Nové Dvory 9, Bučnice 10. (zdroj B. Sýkora). Odhalení pomníku plánujeme ke 100. výročí konce 1.světové války, tedy někdy kolem 11. listopadu 2018. Milan Brandejs, Váš starosta*

Příloha č. 2. - Pomník obětem první světové války v Teplicích nad Metují.

V prosincovém čísle Teplických ozvěn vyšel článek, ve kterém byli občané našeho města a okolních obcí informováni o záměru renovace pomníku obětem v Teplicích nad Metují, včetně

navrácení repliky sochy trubače. Jelikož jsem v článku našel několik drobných nepřesností, dovolil bych si k tomuto tématu vznést několik poznámek a přidat vzpomínku dobového pamětníka. V obvodové zdi byly zahloubeny čtyři niky, ve kterých byly umístěny desky se jmény padlých a nezvěstných. Po mnoho desítek let přežívá názor, že desky byly odstraněny a zničeny po druhé světové válce společně se sochou. Avšak z fotografií, pořízených na konci druhé světové války je patrné, že desky byly v této době z pomníku již odstraněny před květnem 1945. Proto se domnívám, že desky nebyly mramorové, ale bronzové, a jako takové podlehly válečným rekvizicím v letech druhé světové války. V centrální části pomníku stála socha trubače v německé uniformě, který měl v roce 1935 symbolizovat varování před další válkou, takto příběh podávají dobové prameny. Avšak naši předci z tehdejšího Wekelsdorfu bojovali v první světové válce za vlast v armádě Rakouska-Uherska, a logicky by měl být na jejich pomníku voják v této uniformě. To, že byl na pomníku odhalen německý voják, je nejen historicky jaksi pomýlené, ale asi to bylo v pozadí ovlivněno sudetoněmeckou (proněmeckou) politikou třicátých let. Pro české obyvatelstvo, které v roce 1945 dosídlilo pohraniční oblasti včetně Teplic nad Metují, bylo naprosto nepřijatelné, aby mělo v centru obce sochu německého vojáka, v německém vojenském kabátě a německé helmě. V létě roku 1945 byla socha stržena a odvezena. Na tuto událost před několika lety vzpomínal emeritní učitel pan František Šolta asi takto: *„Asi v polovině srpna roku 1945 došlo k odstranění sochy trubače. Nacouvali k pomníku traktorem, kolem sochy omotali řetěz a tím ji povalili. Při pádu byla socha rozlomena na dvě poloviny a ulomena ruka s trubkou. Šel jsem zrovna od školy podél zdi do města, kde jsem se míjel s traktorem, který za sebou táhl půlku sochy na řetězu. Zastavil jsem traktor a ptal jsem se traktoristy: „Človče, co to děláte?“. Traktorista se sebevědomým výrazem, jako kdyby právě vyhrál válku mi jen odsekl: „Jestli se Vám něco nelíbí, tak Vás na tom řetězu odtáhnu také!“ Více se o tom se mnou nebavil, zařadil a odjel někam za školu.“* Tam nebyla socha k vidění v příkopu u silnice, jak je uvedeno v článku v prosincovém čísle Teplických ozvěn, ale byla zahrnuta do mokřadu, který tam v té době byl. Náhodně byla nalezena až na začátku osmdesátých let minulého století, kdy se zde dělal výkop pro teplovodní potrubí z centrální vytopy. Sochu německého vojáka –trubače pro pomník v Teplicích nad Metují vytvořil v roce 1935 Emil Schwantner, akademický sochař z Trutnova, žák Josefa Václava Myslbeka a Václava Štursy. Petr Hnyk

Příloha č. 3. - Chceme v Teplicích nad Metují pomník z roku 1935?

V prosincovém vydání Teplických ozvěn nás pan starosta Milan Brandejs informoval o záměru rekonstruovat pomník obětem 1. světové války, který byl na své místo instalován 29.6. 1935. Uvádí, že torzo vojína trubače je tím správným vyjádřením pro oběti 1. světové války a že symbolizuje varování před hrůzami válek. Torzo by mementem být mohlo, ale ne v tomto případě. Záměr je však instalovat celou, rekonstruovanou sochu. Proč se pouští zastupitelé do tohoto konfrontačního záměru? Qui bono? Pan Hnyk v reakci na starostův článek uvádí, že „naši předci z tehdejšího Wekelsdorfu bojovali v první světové válce za vlast v armádě Rakouska-Uherska a logicky by měl být na jejich pomníku voják v této uniformě. To, že byl na pomníku odhalen německý voják, je historicky nejen jaksi pomýlené, ale asi to bylo v pozadí ovlivněno sudetoněmeckou (proněmeckou) politikou třicátých let.“ Pro nadhled něco z historie faktů.

Rakousko-Uhersko bylo spolu s Německem členem tzv. Trojspolku. Rakousko-Uhersko vyhlásilo válku Srbsku, Německo vyhlásilo válku Rusku a Francii (členové tzv. Dohody ještě s Anglií), Anglie vyhlásila válku Německu. Konec války skončil porážkou Trojspolku. Poražené státy byly usměrněny Versailleskou smlouvou (1919), která je značně omezovala, jako státy, které válku vyvolaly. Vezmeme-li v úvahu tehdejší politickou situaci, tedy v roce 1935, tak v Německu byl třetím rokem u moci Hitler, který se netajil tím, že Versailleská smlouva je pro Německo potupná a volal po její revizi, což se mu nakonec povedlo, když mu garanti této smlouvy, Francie a Anglie, nestáli v cestě Mnichovskému diktátu o odstoupení pohraničí. Henleinova SdP (Sudetendeutsche Partei) byla na vzestupu. Na radnici v Teplicích nad Metují měli většinu členové SdP a byli to právě tito lidé, kteří se jaksi neuměli nebo nechtěli ztotožnit s československou státností. Takže se nabízí otázka, co bylo myšleno sochou „vojína trubače“, kterou si místní radní objednali. Že mělo jít o poctu padlým v první světové válce, může být, ale že je trubač v uniformě německého vojáka nebo rakouského vojáka? Nechme uniformy být, ty jsou si, vytesány v kameni, podobné a zaměnitelné, všechny mají barvu kamene. Dlouhý polní plášť, přilby s univerzální podobou, rozlišené hloubkou výkroje a sklonem okrajů. Podstata je však jinde. Sochu instalovali radní z Teplic n. M. až 18 let po skončení 1. světové války, právě v době, kdy Německo volá po revizi této války, ozvěnou se z českého pohraničí ozývají z úst německé menšiny známé hlasy. Jednotná hesla v celých „Sudetech“, organizovaně, vše dle předem připraveného scénáře (jehož splnění – Domů do říše – se stalo skutečností). A do této situace vstupuje „socha vojína trubače“, aby trubením uctila památku padlým. Trubač troubí k útoku, ústupu atp. V tomto případě vedle pocty padlým troubil zcela jednoznačně také k útoku – revanši, jak to nakonec blízka budoucnost ukázala. Ne nadarmo se u pomníku trubače scházeli místní občané k oslavám. Jedné takové oslavy se v tomto období účastnil také Henlein. Navíc, když odcházeli do války, už do té druhé, kterou také rozpoutalo Německo, tak se odvedenci shromažďovali u tohoto pomníku, aby s posvěcením příslušných řečníků pod dohledem „symbolu“ odcházeli do boje –pokořovat další národy Evropy. Na Teplicku bylo z Evropských bojišť několik skupin zajatců. V Bohdašíně, Lachově, D. Teplicích v Adršpachu v počtech okolo 150 zajatců (Britové, s nimi Novozélaňďané, Francouzi, Rusové a také jeden Australan) včetně lágru v Bučnici, dnešní autokempink, odkud chodilo 22 zajatců budovat cestu Vlčí roklí a pod Sedm schodů. Také těmto zajatcům, které osvobodila Rudá armáda a přepravila a předala je Britům v jejich zóně, chceme vzdát čest tímto symbolem? To se máme klanět před symbolem, který tu hrdě stál a díval se na porobený národ v Protektorátu? Čeho je to symbol, jaké varování před hrůzami válek? Tato hra skutečně působí jako varování, ale před hrůznými kombinacemi 72 let po konci 2. svět. války. Zase revize? Někdo nám vnucuje opakování. Znovu se ptám. Qui bono? Komu ku prospěchu? Kdo chce zvyšovat napětí? Už tady jeden zvláštní pomník máme, není toho na naše malé městečko trochu moc? Chceme, stojíme o to? Já myslím, že ne. Chceme žít v klidu, jako dobří sousedé. Nenechme se rozvrátit. Řekněme tomuto symbolu ne. Nebo s ním chceme žít? Co by tomu říkali turisté, kterých k nám do skal přijíždějí desetitisíce, včetně zahraničních. Sedmdesát dva let po válce se tady najednou zjeví socha troubícího vojáka. To nikdo nepochopí. Jak to budeme vysvětlovat? Potom je tu ještě jeden pohled – můj osobní. Otec prošel válkou jako voják Československého armádního sboru generála Svobody. Od Bílé Cerekve přes Duklu domů, jako občan Československa (vojenskou službu si odbyl 1931–32 v

Jihlavě). Možná si někteří z vás vzpomenou na přednášky ve školách, které dělal se svými druhy, aby připomínal hrůzy války, abychom nezapomněli. Proto pozvedám svůj hlas, aby odkaz našich předků a především těch, kteří položili životy v boji proti fašismu, nebyl pošlapán, (360 tisíc Československých občanů položilo život ve druhé světové válce). Že se toho dramatu nedožil otec je dobře, že jsem se ho dožil já, je smutné, ale nemohl jsem to nechat bez povšimnutí. Pokud budeme přehlížet vlastní historii nebo si ji necháme kýmkoli překrucovat, můžeme na to doplatit. Ono to není až tak složité, při troše snahy a zamyšlení rozeznáme dobré od zlého. Osobně si myslím, že nejlepší varování před hrůzami válek je si to stále připomínat, mít přehled o dění, mít svůj život ve svých rukou, vědět, zajímat se, protože, když se nestarám sám o sebe, tak moje nevědomost je cesta pro toho, kdo ví a chce a pak mne k mé škodě, může dostat tam, kam on chce. Měli bychom se mít na pozoru, jedny pomníky se bourají, druhé se stavějí nebo vracejí? Nemohu se zbavit dojmu, že pomník vojína trubače, který by měl stát v Teplicích nad Metují je v určitých souvislostech zkouškou, kam až mohou být lidé zahnáni. Když tady „nechceme“ tabulku Dík Rudé armádě, dobře, ale nahradit ji původní sochou instalovanou v roce 1935. Svoboda je stav mysli, stav duše. Bránit svobodu je právo i povinnost. To je vlastenectví. Svoboda nemusí být jen plný talíř. Nejde nadelegovat politickými proklamacemi, musíme ji cítit v sobě, každý sám, nemá ráda nezáměr a pohodlnost. A socha? Pomník? ...lze ztvárnit jako umělecké dílo různě. V Teplicích nad Metují vzhledem k tomu, že skladba zde žijícího obyvatelstva byla v časových úsecích tak různá, by stačil upravený parčík –Parčík míru a porozumění. S případnými tabulkami se jmény k příslušným historickým událostem. Mějme však vždy na paměti, že to bylo a je území České, kde platí česká státnost. A v tomto případě také vůle občanů. Být starostou, tak bych napsal do Teplických ozvěn: Vážení spoluobčané, otevírám veřejnou diskusi na téma Pomník obětem druhé světové války. Ivan Cohla

Příloha č. 4. - Jak šly dějiny Teplicemi...Pomník obětem první světové války v Teplicích n.M.

V minulém čísle TO jsem slibovala článek o Stracích z Nedabylic. O pomníku jsem měla v úmyslu psát později, ale pod vlivem okolností jsem se rozhodla uveřejnit mé poznatky a také můj názor již nyní. Když jsem se dozvěděla na konci loňského roku o plánované obnově pomníku obětem 1. světové války, popravdě jsem byla na rozpacích. Zvykla jsem si již na současný stav místa, kde se na 1. adventní neděli rozsvěcoval vánoční strom a betlém pana Petra Hnyka, dětské hlásky zpívaly koledy... Jinak po celý rok bylo místo pěkně upraveno. Přemýšlela jsem, proč mi vadí, že by mělo dojít ke změně. Byly tu hlavně dvě otázky, které jsem si kladla: jak to je s uniformou vojáka, jehož socha zde v letech 1935–1945 stála a zda oslava byla nějak politicky zneužita. Na uniformu jsem se zeptala náhodského odborného archiváře Mgr. Jana Čížka, který se mnoho let zabývá vojenskou historií, armádou habsburské monarchie a první republiky. Pan Čížek mi sdělil, že socha vojáka trubače, která stála ve středu pomníku na prostranství před radnicí, měla rakousko-uherskou uniformu- dlouhý kabát s přilbou vz. 16 na hlavě. Stejnou informaci jsem rovněž našla knize „Nevrátili se - mrtvi jsou“, která vyšla nedávno - v tomto roce, kdy si připomínáme 100 let od konce 1. světové války a vzniku Československa. Autoři Mgr. Věra Vlčková, středoškolská profesorka, překladatelka, regionální historička a Mgr. Jan. Čížek si vytkli cíl nalézt, zdokumentovat a popsat podobu, stav a historii vzniku všech

pomníků a pamětních desek připomínajících první světovou válku na území současného okresu Náchod. Vzniklo tak úctyhodné a působivé dílo, které je velmi přehledné a čtivé. Dále jsem se zabývala samotným aktem, tedy vybudováním pomníku v r. 1935. Tato významná událost byla pojata opravdu velkolepě, slavilo se výročí 100 let od vydání pergamenového privilegia, kterým udělil městečku císař Ferdinand I. právo konat zde čtyři výroční a jeden týdenní trh, bylo otevřeno městské muzeum v budově školy. V rámci těchto oslav, které trvaly do 7. července, byl odhalen a vysvěcen dne 29. června pomník 82 padlým teplickým občanům. Při slavnostních projevech bylo citováno poselství Emila Schwantnera, že „pomník není stavěn na obdiv válce, ale jako varování proti ní, aby před ní potomky varoval a k trvalému míru se všemi evropskými národy nabádal“. Tím se dostávám k nejdůležitější postavě v příběhu o pomníku – k samotnému autorovi. Emil Schwantner (1880 Královec u Žacléře-1956 Schönebeck nad Labem, tehdejší NDR) byl český sochař německé národnosti. Prožil pozoruhodný život, sochařství pro něj bylo vším, ale nakonec měl smutný osud, stejně jako většina jeho děl. V letech 1909-12 studoval na Akademii výtvarných umění v Praze u Josefa Václava Myslbeka a jeho asistenta Jana Štursy. Hned na počátku 1. světové války v r. 1914 se přihlásil jako dobrovolník na frontu. Zážitky z ní si pak v sobě nesl do konce svého života. V době 1. republiky žil převážně v Trutnově a vytvořil řadu pomníků padlým, z nichž každý v sobě nese nějakou symboliku varující před prožitými hrůzami války. Nacházejí se zejména na Trutnovsku, Broumovsku a Teplicku. Bohužel v r. 1945 nebo po něm byly většinou úplně zničeny nebo poškozeny. V nejbližším okolí vytvořil například pomníky na Libné, Křinicích, Božanově a Otovicích, kde stojí jeho jediný zachovaný figurální pomník. Ten byl v roce 2011 zrestaurován na náklady obce. Emil Schwantner netvořil jen díla protiválečná. V jeho ateliéru vznikaly busty významných osobností (např. V adršpašských skalách u vodopádu se nachází busta J.W. Goetha) i obyčejných horalů, osobité plastiky zvířat. Sochař byl v r. 1946 odsunut do východní části Německa, kde zemřel v r. 1956 v zapomnění. V současné době je ale Schwantnerův význam znovu připomínán (viz zmíněná kniha o pomnících nebo kniha Adršpašsko vyd. v r. 2011), řada lidí zejména na Trutnovsku se podílí na obnově jeho díla a hlavně na rehabilitaci jeho jména. Dokladem toho je, že v souvislosti se Dnem evropského dědictví byla dne 9. září 2017 slavnostně odhalena v trutnovském městském parku replika Schwantnerova sousoší Tanec smrti. Originál sousoší vytvořený a slavnostně odhalený v r. 1932 k uctění památky 334 padlých trutnovských občanů byl totiž v r. 1942 zničen nacisty. Autorka repliky, trutnovská sochařka Paulina Skavova, k tomu mimo jiné řekla: „Každá socha má svůj příběh a smysl, je to naše historie. A my chybu nenapravíme tím, že něco obnovíme, ale můžeme tím znovu něco otevřít a připomenout. V případě Tance smrti je to připomínka padlých vojáků a pro mě osobně i připomínka osudu odsunutých Němců včetně samotného autora“. Já k tomu dodávám: zvykli jsme si historii teplického pomníku posuzovat v souvislosti s událostmi druhé světové války, s jejími následky. Prostranství před teplickou radnicí, kde socha trubače stála do léta 1945, bylo politicky zneužito v r. 1938, 1939 a také po roce 1948 v období totalitního režimu. Ale občané, kteří se na pomník složili a nechali jej v r. 1935 vybudovat, aby uctili památku svých mrtvých příbuzných a sousedů, byli občany Teplic, Kamence, Nových Dvůrů, Bučnice a zároveň byli občany Československé republiky. Oni a jejich předci tu po staletí žili, pracovali, obdělávali půdu, stavěli domy, vytvářeli hodnoty... Proto chápu rozhodnutí zastupitelů města spolu s panem starostou Milanem Brandejsem jako akt „vedení věci na pravé místo“,

jako gesto smíření. Oprava pomníku a jeho slavnostní odhalení, plánované na listopad t.r. bude důstojným uctěním výročí 100 let od konce 1. světové války. Na závěr cituji z již zmiňované knihy: „Pomníky, pamětní desky a kenotafy umístěné v našich obcích vyjadřují pietní vzpomínku na ty, kteří se do svých rodných domovů nevrátili a položili své životy ve Velké válce 1914-1918. Každé jméno na pomníku, pamětní desce a v kronikářském záznamu nese lidský příběh, připomíná bolest nad ztrátou života, je vzpomínkou na zemřelého, který měl své místo v rodině, obci, společnosti, ale nebylo mu dáno naplnit svůj životní osud.“PhDr. Miroslava Moravcová

P.S. Děkuji všem svým přátelům, se kterými jsem o tom mohla hovořit, kteří mne vyslechli. Moc mi pomohly i názory těch, kteří nebudou souhlasit s tímto článkem. Budu ráda, když si ho alespoň přečtou.

Příloha č. 5. - Záměr rekonstrukce pomníku obětem 1. sv. Války

Vážení spoluobčané, již v prosincovém čísle jsem informoval o schválení financování rekonstrukce pomníku, jehož součástí je i socha trubače. Kromě článku Petra Hnyka v TO 2/2018 jsem nezaznamenal jedinou reakci na toto rozhodnutí a proto jsem ani nekomentoval nesprávné určení trubače za německého vojáka. Až reakce Ivana Cohly a následně i zástupců petice proti trubačovi mne, stejně jako další zastupitele, vedly k zamyšlení se nad potřebou intenzivnějšího vysvětlování skutečných pohnutek, proč pomník zrekonstruovat. S myšlenkou rekonstrukce jsem přišel já již v r. 2013 na základě několika skutečností. Již řadu let jsem se zamýšlel nad absencí pietního místa, kde by se mohly důstojně oslavovat milníky naší historie. Další pohnutkou byla diskuse nad znovuzrozenou tradicí stavění máje, které se několik ročníků konalo právě v parčíku vedle radnice. Uvědomili jsme si, že pozůstatky pomníku si konečně zasluhují řešení a blížící se výročí 100 let od ukončení 1.světové války se nabízelo a stále ještě nabízí. Mezi zastupiteli se více jak před dvěma lety diskutovaly možnosti, následně se objednaly nabídky na rekonstrukci pomníku a v červnu 2016 jsme mohli posuzovat čtyři návrhy na realizaci záměru. Výsledný návrh nás koncem roku 2017 přiměl ke schválení částky 390 tis. Kč na opravu původního pomníku ve smyslu opravy sochy trubače, očištění zdi jako nedílné součásti pomníku a vytvoření čtyř desek, na kterých nebyla plánována jména padlých, ale zatím nedefinované texty, které měly být zastupiteli diskutovány. Plně respektuji právo každého člověka na svůj názor. Co mne však nenechává klidným je překrucování a nesprávná interpretace skutečností. Akademický sochař Emil Schwantner je jednoznačně protiválečným umělcem, který většinu svých děl věnoval tomuto tématu, na čemž jsme se shodli i na setkání s petenty proti pomníku. Je však smutné, že je veřejnosti podsouvána nepravda o tzv. německém vojákově, za což se sice p. Hnyk omluvil, ale p. Cohla tuto dezinformaci použil v březnovém vydání TO, přestože již věděl, že to není pravda. Právě tato skutečnost, záměna rakousko-uherského vojáka za německého, a následné zneužití sochy k politickým účelům především před 2.světovou válkou, vedou k vášnivým diskusím a snad i podezřením z nečistých úmyslů. Věřte, že jsem neměl na mysli nic jiného, než vrátit tomuto městu pietní místo s uměleckým dílem, které by svou nadčasovou základní myšlenkou mělo oslovovat všechny generace, které války nezažily a pevně věřím ani nezažijí. Navíc může dané dílo poukazovat na nebezpečí, jakým lze podobný čistý úmysl zneužít, což je v současné politice bohužel zcela běžné a mnohdy neinformovanou

většinou neodhalitelné. Vzhledem k tomu, že jako zastupitelé nechceme vyhrocovat problém a neuváženým prosazením záměru rozdělovat občany na příznivce a nepříznivce čehosi, jsme připraveni pozastavit restaurátorské práce a vést s občany diskusi. Jsem předběžně domluven s Mgr. Vlčkovou, autorkou několika odborných publikací na dané téma, a Dr. Mirkou Moravcovou na uspořádání diskusního odpoledne s odborníky na dané téma, nejlépe v našem kině, kde se dozvíme pravdu o E. Schwantnerovi a jeho díle a snad i pravdu o životě v našem městě v první třetině 20. století. Milan Brandejs, Váš starosta

Příloha č. 6. - Trubačovo dvojí troubení

V únorovém čísle Teplických ozvěn jsem zveřejnil krátký článek s několika věcnými poznámkami a vzpomínkou dobového pamětníka k soše trubače, která byla v roce 1935 odhalena na pomníku padlých v Teplicích nad Metují. Březnové číslo Teplických ozvěn přineslo další příspěvky občanů Teplic, jejichž články se buďto opírají o můj text, nebo se jej nějakým způsobem dotýkají. Proto bych se rád k danému tématu ještě jednou vrátil. Nechci se zde dlouze zabývat otázkou, zda trubač byl voják rakouský, kterého v něm vidí Mgr. Jan Čížek (viz článek PhDr. Miroslavy Moravcové, TO č.3/2018), nebo voják německý, kterého v něm vidí téměř všichni ostatní. Pan Mgr. Jan Čížek je jistě ve svém oboru znalcem, před několika lety jsem byl na jeho přednášce, kde prezentoval skutečně rozsáhlé a odborné znalosti o fortifikacích našeho regionu. Ale ptám se, kolik lidí je schopno ze sochy trubače poznat, jakou armádu v sochařském díle trubač symbolizuje a zda má na hlavě helmu M 16, M 17, či helmu vzor 20, Stahlhelm M 18 nebo M 35? Všechny tyto rakouské, československé a německé helmy si jsou vzájemně podobné jako vejce vejci. Rozezná je od sebe snad jeden ze sta, nebo jeden z tisíce? Většina místních obyvatel, ale také většina návštěvníků našeho města, zřejmě nebude do hloubky zkoumat, k jaké armádě trubač přísluší, nebo s jakou myšlenkou ji sochař tvořil, ale budou objekt vnímat čistě vizuálně. A v tomto okamžiku bude většině lidí socha svou podobou připomínat především německého vojáka z druhé světové války, který se do paměti současné generace vryl podstatně výraznějším způsobem, než rakouský voják z první světové války. V tomto případě zaměnitelnost s německým vojákem bude o to více zavádějící, když na jedné desce na pomníku má být uvedeno, že je věnován také obětem druhé světové války, jak bylo oznámeno v Teplických ozvěnách č.12/2017. Nechci do textu vnášet příliš mnoho subjektivních emocí, chtěl bych pokud možno zůstat nad věcí a připomenout zde ještě několik faktů a souvislostí, které s tímto tématem korespondují. Autorem sochy trubače byl akademický sochař Emil Schwantner z Trutnova, který se narodil 27. srpna 1890 v Královci, nedaleko od Žacléře. Ve čtrnácti letech nastoupil do učení v žacléřské porcelánce, kde pod vedením hlavního modeláře Hartmanna vytvořil celou řadu modelů zvířat, svatých sošek, bust a mnoho dalšího. Po dvou letech odešel, po Hartmanově přímluvě, do odborné keramické školy v severočeských Teplicích. Po dalších dvou letech nastoupil talentovaný Emil Schwantner na pražskou výtvarnou akademii. Studia ukončil v roce 1912, po neúspěšném pokusu o osamostatnění a založení vlastního atelieru v Berlíně, přesídlil začátkem roku 1914 do Vídně, kde jej zastihl začátek 1. světové války. Společně s dalšími kolegy z uměleckých kruhů se přihlásil jako dobrovolník do rakouské armády. On sice válečné běsnění přežil, ale bezprostřední válečné zážitky a zkušenosti pro něj byly natolik frustrující, že se následně promítly v jeho další výtvarné tvorbě. Jeho protiválečné

laděná díla nejen věrohodně popisuje příslušná literatura, ale o tom mě osobně přesvědčila i Schwantnerova neteř, paní Jenny Schon (nar. vr. 1942 v Trutnově, nyní žije v Berlíně), kterou jsem osobně doprovázel při návštěvě Teplic v roce 2004, mimo jiné i k pomníku padlým v první světové válce, který je bytostně spjat s jejím strýcem, akademickým sochařem Emilem Schwantnerem. Emil Schwantner se po první světové válce vrátil do rodného kraje a s pomocí otce si zřídil atelier v Trutnově, kde tvořil jako umělec až do roku 1946. V meziválečném období vytvořil asi třicet pomníků padlým v 1. světové válce, do některých z nich vtiskl jasnou protiválečnou ideu a výtvarnou kompozici. Nejznámější z pomníků této kategorie byl pomník nazvaný Tanec smrti, který byl v roce 1932 odhalen v parku v Trutnově. Ten byl však v červenci roku 1942 (někdy je uváděn rok 1944) pro svoji protiválečnou ideu zničen nacisty. Tehdy zkáze svého výjimečného díla se slzami v očích musel přihlížet i sám Schwantner. S obdobnou, protiválečně laděnou myšlenkou byly sochařem Schwantnerem vytvořeny podobné pomníky pro další obce v podkrkonoší, třeba pro Poříčí nebo pro naše Teplice. V případě trubače v Teplicích se traduje příběh, že trubač troubí varování před blížící se válkou. Takto autorovu myšlenku údajně tlumočil ve svém projevu i poslanec Birke z Broumova, při slavnostním odhalení sochy v roce 1935. Není důvod nevěřit tomu, že původní myšlenka sochaře Schwantnera skutečně taková byla, ale asi jen v den odhalení. Jedním dechem je nutné dodat, že následně byla překroucena a zneužita tehdejšími představiteli naší obce v opačném smyslu. O soše našeho Trubače se psalo nejen jako o trubači míru, který troubí varování před blížící se další válkou, ale také jako o trubači, který troubením svolává své vojáky a spolubojovníky. Tato myšlenka je zaznamenána také v knize Mgr. Věry Vlčkové a Mgr. Jana Čížka: Nevrátili se – mrtví jsou (na str. 510), ze které na stránkách Teplických ozvěn bylo citováno již v březnovém čísle. Odpověď na otázku, jaké vojáky nebo jaké spolubojovníky trubač svolával ve druhé polovině třicátých let nechávám pro tuto chvíli otevřenou, na to si snad každý soudný člověk dovede odpovědět sám. V této době, kdy sousední Německo harašilo vším, co lze považovat za zbraně, se v Československu začínalo s projekcí a následným budováním obranných linií betonových bunkrů a pevností, které byly stavěny v letech 1935–1938. V tomto období byla oblast Sudet ještě stále spravována československými úřady a byla suverénním územím Československé republiky. Proto se pro projevy v roce 1935 hodily mírové ideály sochaře Schwantnera, druhá idea přišla ke slovu hned poté. Pro dokreslení tehdejší situace lze uvést několik čísel a faktů. Ve druhé polovině třicátých let patřilo teplicko k nejagilnějším oblastem tehdejších Sudet, kde majoritní – až téměř absolutní většinu obyvatel tvořili příznivci a voliči Sudetoněmecké strany (Sudetendeutsche Partei, SdP, neformálně označovaná jako henleinovci). Henleinova SdP získala ve volbách v roce 1938 ve třech obcích na teplicku plných 100%! Přitom s takovýmto absolutním výsledkem vyšlo z voleb v roce 1938 jen 81 obcí (z celkových 3748) v celých Sudetech. A z tohoto počtu byly hned tři z nich u nás na teplicku! V samotných Teplicích tento absolutní výsledek „pokazili“ jen příslušníci českých rodin železničářů, členů Finanční stráže a několik odvážných voličů ostatních stran. V počtu příznivců SdP tehdejší teplicko dalece předčilo všechny okolní regiony, včetně poměrně radikálního broumovska. Proto se nelze divit, že v tomto politickém klimatu, kde téměř absolutně převládala moc stoupenců SdP, došlo k převrácení původní myšlenky sochaře Schwantnera a tehdejší představitelé naší obce prezentovali sochu jako trubače, který troubením svolává své vojáky a spolubojovníky k otevřenému odporu proti tehdejší Československé

republice. To byl, dle mého názoru, ten jediný a pravý důvod, proč našeho „mírového trubače“ nezničili nacisté stejně, jako podobně laděné sousoší „Tanec smrti“ v Trutnově. Ostatně, následné zneužití trubače v letech druhé světové války celkem objektivně popisuje článek pana Ivana Cohly (viz TO č. 3/2018). Proto snad není třeba se na tomto místě znovu těmito fakty zabývat a znovu je zde opakovat. V letošním roce si připomínáme jubilejní, sté výročí konce první světové války a následného vzniku Československa. Kdy jindy bychom měli hledat vhodnější příležitost k opravě a renovaci pomníku bojovníků, kteří před sto lety přinesli oběť nejvyšší, než právě v letošním roce. Vítám snahu představitelů naší obce toto výročí a události s tím spojené náležitě a důstojně uctít, tuto myšlenku s nimi plně sdílím. Je ale nutné, k takovému ušlechtilým snahám vytahovat ze skříně kostlivce s rozporuplnou minulostí a křísit jej? Dle mého názoru, historie kontroverzní sochy trubače v Teplicích začala rokem 1935, kdy byla odhalena a skončila jejím odstraněním v roce 1945. Tečka. Jistě by se při troše snahy našlo jiné, vhodnější a méně pobuřující řešení. Podpořme památku padlých důstojnou renovací pomníku a trubače ponechme odpočívat tam, kde je. Petr Hnyk

OMLUVA: V únorových Teplických ozvěnách jsem chybně uvedl, že se jedná o německého vojáka, mělo zde být, že připomíná německého vojáka. Nyní již víme, že se jedná o rakouského vojáka z první světové války. Za tento omyl se čtenářům omlouvám. PH

Příloha č. 7. - Petice proti obnově pomníku instalovaného v Teplicích nad Metují v roce 1935

Petiční výbor ve složení: Ivan Cohla, Lenka Kerestešiová, Petr Hnyk, Jaroslav Martinec, Stanislav Martinec - oznamuje, že petiční listy jsou k dispozici k podpisu u členů petičního výboru a také v prodejně obuvi u Fidlerů. Připomínáme, že z diskusního shromáždění, které proběhlo 10.4. v budově MěÚ vzešel neformální závěr, že se zastupitelé budou touto záležitostí v této nové situaci zabývat s respektem a v klidu s ohledem na reakci občanů. Za petiční výbor I. Cohla

Příloha č. 8. - Trubač si zaslouží klid

Historické události se v minulém století prohnaly Teplicemi a socha, která měla původně varovat před dalšími konflikty, skončila zneuctěná, zdemolovaná a rozkradená. Jen náhodou jsem se od žáka – stavaře dozvěděla, že má v tomto roce vstát z mrtvých. Trubačovi jsem v Teplických ozvěnách věnovala pozornost v čísle 5/2003 (v elektronickém archivu není). Tehdy se ještě s vědomím bývalé starostky paní Vítové podařilo trosky Schwantnerova díla shromáždit. Protože tyto fragmenty nemohlo kvůli rozměrům a váze přijmout do depozitáře Muzeum Broumova, navrhovala jsem, aby se Trubač dočkal klidu a opožděného kulturnějšího zacházení, nejlépe na teplickém hřbitově. Věnovala jsem se kdysi historii teplické školy. Návrh rekonstruovat rozbitou pamětní desku mi sice neprošel, ale shodli jsme se se zastupiteli alespoň na skleněné a s českým překladem – bylo to oboustranně přijatelné řešení. Ono chtít napravovat, co se už nevratně pokazilo, může být ošemetné a sporné, zvláště v centru malého městečka. A zvláště když jde o pomník. Protože pokud nebude přijat většinou jako přirozené místo setkávání a uctívání, může se stát bolákem. To si Trubač nezaslouží.

Ke svému příspěvku přikládám snímek titulní strany výše zmíněného čísla TO s fotografií (viz

Obrázek č. 8; pozn. autora) celého parčíku i s dělníky, kteří na jeho úpravách pracovali. Možná by si ho mohli občané prohlédnout na úřední desce, aby si lépe představili, jak to bude vypadat, má-li jít opravdu o kopii celého areálu. Aby si včas uvědomili, že pokud je rekonstrukce míněna vážně, stane se příjemný a víceúčelový parčík znovu místem čistě pietním. Málokterý návštěvník Teplic bude tak osvětlený, aby rozlišil rakouskou uniformu od německé, možná se i trochu lekne – bude součástí pomníku nějaké vysvětlení? A kolik to vlastně všechno bude stát? Jako bych se vracela v čase, když čtu v TO č. 3/2018 v příspěvku kolegyně Moravcové, že má jít ze strany zastupitelů a starosty o jakési „gesto smíření“. Proboha, copak Teplicím nestačí ke smíření kříž, který ve své době způsobil tolik řevnivosti, že se to odrazilo i v komunálních volbách? Mnohé je sice v Teplicích za poslední léta hezčí, upravenější, ale k tomu, aby skutečně ožily, jsou, myslím, potřeba úplně jiné a nekontroverzní nápady.

Všechny své bývalé žáky a jejich rodiče srdečně zdraví. Mgr. Marie Vintrová

Příloha č. 9. - Názor o vhodnosti a netušeném důvodu znovu vztyčení pomníku trubače

Před čtrnácti dny se v restaurantu „U Vojtěcha“ po letech opět sešli spolužáci z místní osmiletky. Někteří přijeli zdaleka - z Německa, z Rakouska, Růžena přiletěla až z Kanady. S nelíčeným dojetím jsme vzpomínali na krásné chvíle i na nesčetné lotroviny, které jsme zde zažili. Obdivovali jsme co všechno se tu změnilo od ukončení naší povinné školní docházky v r. 1960. Teplice nás všechny bez výjimky doživotně poznamenaly, považujeme se stále tak trochu za „Tepličáky“, byť třeba už trvale bydlíme jinde. Není nám proto vůbec jedno, jaký nemilý, nebezpečný přívlastek by Teplice mohly v budoucnu získat, do jakých zcela nežádoucích konotací by se obec a její pověst mohla dostat. Osobně si nedovedu představit, že by někdo zasvěcený vysvětloval např. udiveným polským turistům v nesčetných desítkách autobusů denně přibrzdžujících u viaduktu, že ta obnovená socha trubače nepředstavuje udatného německého soldáta, nýbrž bývalého c.k. rakousko - uherského vojáka, který je pouze vystrojen stejnou typickou helmou! Není mi znám jediný případ, že by ještě někde u nás oslavovali stoleté výročí získání naší samostatnosti obdobným způsobem - tedy slavnostním vztyčením sochy vojáka poražené monarchie, na jejichž troskách naše svobodná republika vznikla. Řeč je o nepřehlédnutelných, jasně zřetelných symbolech, ne o případných vysvětlujících destičkách (navíc s texty pro cizince nesrozumitelnými!) Naopak si dovedu živě představit, jak by asi ve své vlasti s obdobným návrhem i s celým magistrátem velmi rychle vyběhli Poláci, kteří dosud nezapomněli na milióny spoluobčanů zavražděných za poslední světové války. Sebevědomí Poláci Němcům válečné útrapy neustále nepřipomínají, avšak také na ně nikdy nezapomínají, ani se Němcům nikterak nepodobají. Díky pevnému a neměnnému postoji hrdí Poláci dnes disponují úctou Němců a jejich vzájemné vztahy jsou proto nezpochybnitelné! Všechny války jsou kruté, jejich oběti si určitě zaslouží tichou vzpomínku – možná bude pomníku nejlépe na hřbitově, proč by měl kontroverzně stát v centru obce, kde může připomínat jeho známé zneužití hitlerovskou vlajkoslávou? Proč je dnes zapotřebí znova jítřit citlivé emoce, a to zejména v tak exponované oblasti, kterou právě před osmdesáti lety okupovali vojáci ve stejných typických helmách? Které výročí tím vlastně upomínáme? (Pevně doufám, že ne „znovusjednocení“ tzv. sudetských území s Velkoněmeckou třetí říší!) Jaký pravý důvod tedy skrývá plánované vztyčení

sochy vojáka v nebezpečně pověštné helmě, k jakému útoku troubí? Žulová deska poděkování statečným vojákům, kteří obec v květnu 1945 skutečně osvobodili, záhadně zmizela. Proč však na celém území obce dosud ani není žádná zmínka např. O obětech a otrocké práci francouzských válečných zajatců, britských pilotů či vězňů poboček koncentračních táborů, kteří zde za druhé světové války nuceně trpěli? Zdaleka viditelné symboly totiž mnohdy naznačují více, než si dnes sami dovedeme představit! Všichni přítomní spolužáci jsme proto podepsali petici proti obnově pomníku trubače na původním místě, neboť nám všem záleží na dobré pověsti našich Teplic. Rozhodnout ovšem musíte Vy, plnoprávní občané Teplic nad Metují, krásného městečka uprostřed nádherné přírody! Ing. Jan Šolta, CSc.

Příloha č. 10. - K obnovení pomníku padlých

Pojďme obnovit sochu trubače v parčíku před úřadem, pojdme navázat na předválečné Teplice, vždyť kdo tu bydlel: Vrabec, Růžicka, Ticháček, Hruška, Ringel, Bitnar, Maier, Fichtner - čeští Němci. Moc nám jich tu nezůstalo, většina z nich byla vyhnána do Německa. Někdy stačilo odejít do českého města, kde byli přijati. Nechali nám tady celé město k užívání. Pojdme se už smířit s jejich vyhnáním, neboť to je myslím hlavní důvod sporu o trubače, „bolák“ podle paní Vintrové nebo „kostlivec ve skříní“ pana Hnyka. Podle mě je lepší si takové věci vyřešit než ukrýt, aby se při nejbližší příležitosti opět ukázaly. Kdo nezná svoji historii, bude si ji muset prožít znovu. My vyháněli Němce, Poláci na druhé straně hranic vyhazovali spolu s Němci i Čechy. Bylo to správné? Bez ohledu na to, že ti s vinou vždy utečou jako první a na místě zůstanou nevinní, neporovnávejme stále, kdo co udělal horšího nebo kdo si začal. Že nám naši Němci rozvrátili republiku? V důležitých chvílích se k nim naše vláda obracela zády. Proč se nepřidali k Hitlerovi švýcarští Němci? Proč to, co jde u nich, tady nešlo? Mimochodem i mezi Němci bylo za obrození dost pročeských vlastenců, jmenujme Miroslava Tyrše. Je dobré o všem vědět a odpustit si. Na mou babičku mladí skopčáci pokřikovali „čechyše švajne“. Není lepší místo nenávisti říct, „Svatá prostoto, nevíte co činíte“? Alespoň teď po 70 letech. To je naše nenávist tak veliká, anebo se snad něčeho bojíme? Nejde o to něco vracet nebo se omlouvat. Už se stalo a nejde nic změnit. Cožpak ale historie Teplic začíná českým rodem Erbu třmene, vymřením českého rodu Straků se ztrácí a znovu ožívá až skácením sochy trubače českými přistěhovalci? Po celou dobu zde žili Češi a Němci vedle sebe v klidu, což je znát na citovaných jménech. Měli svoje nářečí, svoji kulturu. Město kvetlo, konaly se zde slavnosti, bylo zde mnoho spolků, řemeslníků, továren, narodilo se zde dost úspěšných lidí. Pojdme si přiznat, že sem naši dědové nepřišli v roce 1945 do pustiny, no oni často přišli k hotovému hospodářství. Dejme do pořádku sochu trubače, bude to pro něj a jejího autora jistě lepší, než když bude poničená odpočívát v márnici. Snažme se, aby už konečně byl naplněn její původní smysl. Zdá se mi, že její protiválečná myšlenka je stále aktuální. Schwantnerova díla byla ničena jak hitlerovci, tak i, ... benešovci nebo gottwaldovci? Což o něčem svědčí. A nebojme se, že je to voják, rakouskouherský voják. S nadsázkou se na něj můžu dívat také tak, že svoboda a mír nejsou zadarmo. Vždyť kdyby Evropa před Hitlerem neustupovala, nemusela by se nakonec spojit s imperiálním Ruskem, které mimochodem válku začalo v 39. roce po boku Německa útokem z východní strany Evropy a svět by byl jiný. Pravděpodobně i těch milionů mrtvých na bojištích a v táborech 20. století mohlo být méně. Z těchto naznačených důvodů je podle mě znovuobnovení

sochy, postavy z teplické pověsti, tím nejlepším řešením místa před městským úřadem. O deskách někdy příště. Martin Mráz

Příloha č. 11. -

Petice proti obnově pomníku instalovaného v Teplicích nad Metují

29.6.1935

Předkladatel petice: Ivan Cohla,

Petiční výbor: Ivan Cohla

Lenka Kerestešiová

Petr Hnyk

Jaroslav Martinec

Stanislav Martinec

Předáním petice a jejím vyřízením je pověřen Ivan Cohla

Vyjádření předkladatele petice proti k navrhované obnově pomníku:

Zásadně nesouhlasíme s obnovou pomníku Vojína-trubače, který instalovali tehdejší radní, členové SdP označovaní jako Heinleinovci.

Jsme proti obnově pomníku, který tu stál a dvojím troubením vytvářel atmosféru budoucího dění, který byl inspirací pro nástup rozvracení republiky.

Jsme proti instalaci pomníku, který zde hrdě stál a díval se na pokořený národ v protektorátu.

Připomínáme, že nemáme nic proti dílu sochaře Emila Schwantnera, ale že nechceme být podvedeni tak, jak byl podveden on a několik slušných občanů.

Jsme proti hrubé necitlivosti těch, kteří přišli na myšlenku tohoto symbolu.

Děkujeme těm občanům, kteří vyjadřují s touto peticí svým podpisem.

Příloha č. 12. - Uzavření petice k pomníku vojína trubače

22.5. 2018 se v Astře konala druhá beseda k znovu instalaci pomníku vojína trubače obětím 1. sv. války, kterou svolal starosta pan Milan Brandejs. Tu první organizoval Petiční výbor proti obnově tohoto pomníku v dubnu. Nechci rozebírat množství a úroveň jednotlivých příspěvků. To provedla novinářka, která se účastnila tohoto setkání. Přišla z vlastní iniciativy. Své poznatky uvedla v novinách 5+2 a iDnes, kde je záležitost pomníku předkládána v duchu dnešní politické konjunktury „vidět věci jinak“. Z naší strany byl zájem vyřešit si tuto záležitost mezi námi tepličáky. Proto jsme založili petiční výbor a šli mezi občany. Udělali jsme to, co měli udělat předtím než se pustili do řešení této záležitosti zastupitelé města. Náš zájem byl ale opačný. Výsledkem této snahy bylo získání 265 podpisů občanů Teplic a dalších, kteří byli s Teplicemi nějak spojeni – narodili se tady nebo byli zainteresováni jiným způsobem. Chci poděkovat všem občanům, kteří svým podpisem projeví svůj postoj k této zásadní věci. Zvláště děkuji těm, kteří pomáhali aktivně. Jménem petičního výboru děkujeme za aktivní vystoupení všech diskutujících na obou diskusních setkáních. Na konci besedy, která trvala téměř 3 hodiny, pan starosta Milan Brandejs prohlásil, že vzhledem k vývoji situace v této záležitosti nechce zvyšovat napětí a instalaci pomníku odkládá. Pietní místo před budovou MěÚ bude řešit nové zastupitelstvo vzešlé z následujících podzimních voleb. 23.5. 2018, druhý den po besedě, byly petiční listy předány na MěÚ s 265 podpisy. Ivan Cohla, předkladatel petice

Příloha č. 13. - Poslední reakce k opravě sochy trubače

Předem konstatuji, že jsem nabízel I. Cohlovi společný článek, pod který bychom se jako výraz podání ruky vzájemně oba podepsali, ale byl jsem odmítnut. Dovolím si tedy sám reagovat na výše uvedený příspěvek. První výzvu k diskusi o pomníku nedal petiční výbor, ale zveřejnil jsem ji já sám v Teplických ozvěnách 12/2017. Navíc se tento záměr objevil v TO 9/2014, viz web města, před minulými komunálními volbami. Nevím, jaký je duch dnešní politické konjunktury, ale četl jsem iDnes a jsou tam pravdivě konstatována pouze fakta, ne interpretace. Potvrzuji, že jsem nepozval nikoho z médií, pouze odborníky na danou problematiku, ale nechápu, kde se u stolu zástupců petičního výboru vzal člověk jako je s. Kubizňák (*1949), jehož život je velice úzce spojen s negativními předlistopadovými praktikami, za které se ani dnes nestydí a publikuje je (viz <http://www.pametnaroda.cz/> a hledat Kubizňák), ale vazba tohoto pána na Teplice mi je utajena. Článek takového člověka, který nám poslal příspěvek, neodhaluje nic nového, takže jej v TO publikovat nebudeme, v tom jsme se v redakci TO, ale i s Ivanem Cohlou jednomyslně shodli, jako i v tom, že není třeba se v TO k věci dále vracet. Co se počtu podpisů týče, je to opravdu velká skupina. Nabízí se však otázka, zda-li signatáři neprojevovali svůj názor na otázku: "Chcete v Teplicích sochu německého vojáka?", na což bych také, kdybych si nejdříve nezjistil pravdu o záměru, odpověděl, že ne. Na tomto místě bych také chtěl poděkovat lidem, kterým není lhostejná minulost, současnost ani budoucnost našeho krásného města a kteří si navíc našli čas na květnovou besedu. Především pak děkuji za odvalu těm, kteří hájili názor, že oběti 1. světové války byly stejnými občany Teplic n. M. jako jsme my. Za sebe pak lehce upravuji výše uvedený zápis svého prohlášení, kdy jsem říkal, že zastupitelé již před besedou projednali odložení realizace opravy pomníku, nechceme a nechtěli jsme rozdělovat spoluobčany na dva tábory a do voleb rozhodně trubače na původní místo nepřemístíme. Naopak, mně se osobně velice líbil návrh Jardy Martince - nechat za připravené peníze udělat desky s rytinou bývalého pomníku a textem Památka obětem 1. světové války. Mohla by se i očistit zeď, na další dvě desky ztvárnit květiny... A bylo-li myšleno vážně "dát sochu NĚKAM", tak zadat její opravu a postupně pro ni hledat nové místo, protože její současný stav je naší ostudou, o čemž se můžete přesvědčit na vlastní oči v márnici na teplickém hřbitově. Milan Brandejs, Váš starosta

Příloha č. 14. - Jmenuji se Antonín Mráz, je mi 17 let a jsem ve třetím ročníku na Gymnáziu v Broumově. Dělán seminární práci na téma „Socha trubače v Teplicích nad Metují“ (předmět Český jazyk, vyučující Milan Kulháněk), do práce je také zahrnut dotazník, na který potřebuji několik desítek odpovědí. Zajímají mne názory jak kladné, tak neutrální a záporné. Děkuji za váš zájem. Anketa bude ukončena 31. března.

Odpovědi můžete psát stručné nebo obsáhlejší - okénka lze zvětšit popotážením za roh myši, na mobilech by se měly přizpůsobit automaticky.

Anketa je anonymní, ale pokud chcete uvést své jméno, můžete ho připsat k poslední 8. odpovědi.

1. Kolik je vám let?

- ☐ méně než 20
- ☐ 20 - 40
- ☐ 41 - 60
- ☐ více než 60

2. Znáte teplickou pověst O trubačovi? Pokud ano, odkud?

3. Víte, že v Teplicích nad Metují stála socha trubače? Odhalena byla roku 1935. Víte, jaký byl důvod jejího vytvoření? Kde stála?

4. Znáte jejího autora sochaře Emila Schwantnera? Pokud ano, jak jste se o něm dozvěděli?

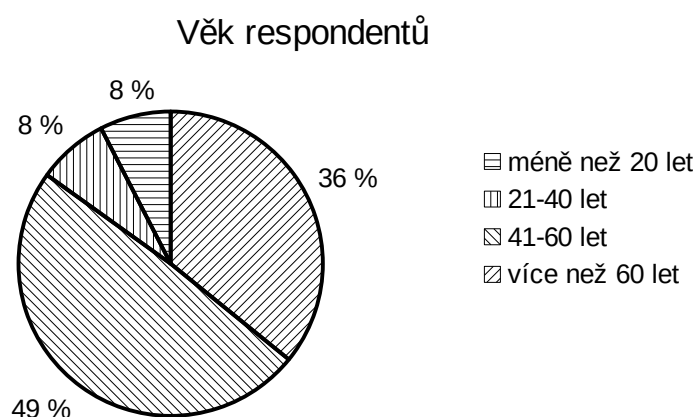
5. Znáte nějaká další jeho díla? Jaká?

6. Nevíte něco o osudu sochy trubače během válečných let 1938-1945?

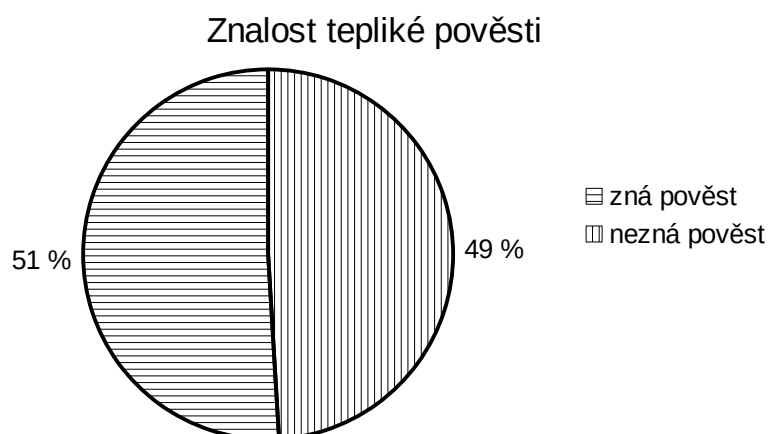
7. Víte, že byl trubač po válce odstraněn? Z jakého důvodu?

8. V roce 2018 vedení města navrhovalo sochu obnovit. Měli byste zájem o její znovuoobnovení?
Proč ano/ne? Případně v jakém provedení, tehdy bylo zvažováno více možností.

Graf č. 1

Graf č. 2

Graf č. 3

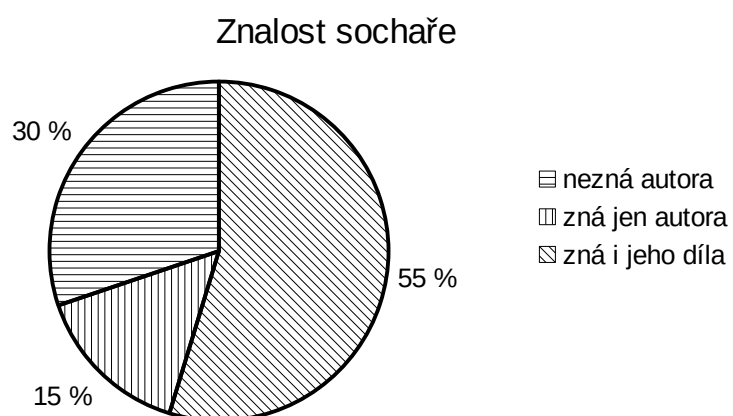
Příloha č. 18. -

Graf č. 4

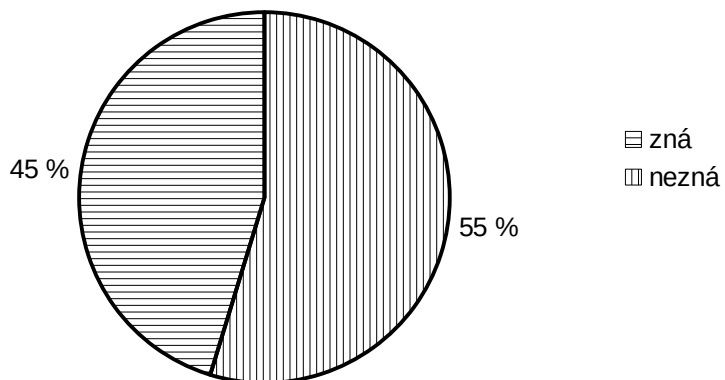
Příloha č. 19. -

Graf č. 5

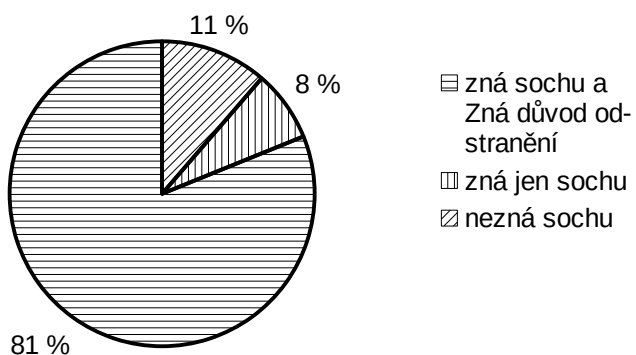
Graf č. 6

Znalost osudu sochy za válečných let 1938-1945

Graf č. 7

Znalost důvodu odstranění sochy

Graf č. 8

Názor obyvatel

